

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní
Katedra policejních činností

**Řízení o udělení mezinárodní ochrany jako prostředek k
legalizaci pobytu**

Bakalářská práce

**Proceedings for granting international protection as a means of
legalizing residence**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

plk. Ing. Milena Křivánková Beranová

AUTOR PRÁCE

Michael Predikant

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13. března 2022

.....
Michael Predikant

ANOTACE

Předložená bakalářská práce se zabývá udělováním mezinárodní ochrany a její zneužíváním. V úvodu se zaměřuje na historii a vývoj azylu a na legislativu Evropské unie a České republiky, která upravuje udělování mezinárodní ochrany. Shrnuje také jednotlivé právní normy a orgány státní správy, které jsou azylovou problematikou dotčeny. Pro účely pochopení aktuální situace je popsáno zajištění cizince za účelem správního vyhoštění a také samotné řízení o udělení mezinárodní ochrany. Na to navazuje analýza statistiky udělování mezinárodní ochrany v České republice, která poukazuje na množství zamítnutých žádostí o azyl cizinců ze zemí, kde v té době nehrozilo žádné nebezpečí. Že je žádost o mezinárodní ochranu cizinci zneužívána je nakonec podloženo výsledky online dotazníku, který byl rozeslán mezi ostatní příslušníky policie České republiky. Na závěr jsou zde uvedena možná řešení problému souvisejících s využíváním mezinárodní ochrany jako prostředku k legalizaci pobytu.

Klíčová slova

azylová politika* nelegální pobyt* mezinárodní ochrana* Cizinecká policie* zákon* Česká republika* trestná činnost*

ANNOTATION

The presented bachelor thesis deals with the granting of international protection and its abuse. The introduction focuses on the history and development of asylum and the legislation of the European Union and the Czech Republic, which regulates the granting of international protection. It also summarizes the individual legal norms and state administration bodies that are affected by asylum issues. For the purpose of understanding the current situation, the detention of a foreigner for the purpose of administrative deportation is described, as well as the procedure for granting international protection itself. This is followed by an analysis of the statistics on granting international protection in the Czech Republic, which shows the number of rejected asylum applications for foreigners from countries where there was no danger at that time. The fact that the application for international protection is abused by foreigners is ultimately substantiated by the results of an online questionnaire, which was sent to other members of the Czech police. Finally, there are possible solutions to the problem of using international protection as a means of legalizing residence.

KEYWORDS

asylum policy * illegal stay * international protection * Alien Police * law * Czech Republic * criminal activity*

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí bakalářské práce paní plk. Ing. Mileně Křivánkové Beranové za její vstřícný přístup, cenné rady a čas, který mi věnovala při řešení předmětné problematiky.

OBSAH

OBSAH	6
ÚVOD	8
1. Historický vývoj udělování azylu.....	10
2. Evropská azylová politika.....	14
2. 1. Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. „Ženevská úmluva“)	14
2. 2. Maastrichtská smlouva	16
2. 3. Amsterodamská smlouva	16
2. 4. Zasedání Evropské rady v Tampere - Program z Tampere	16
2. 5. Haagský program	16
2. 6. Lisabonská smlouva.....	17
2. 7. Stockholmský program	19
2. 7. Dublinský systém.....	19
2. 7. 1. Dublinská úmluva - Dublin I	19
2. 7. 2. Dublin II - Nařízení č. 343/2003	19
2. 7. 3. Dublin III - Nařízení 604/2013	20
2. 8. Systém EURODAC	22
3. Základní právní rámec azylu v ČR.....	26
3.1. čl. 43 Listiny základních práv a svobod.....	26
3.2. Zákon č. 325/1999 Sb. - o azylu.....	26
3.3. Zákon č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců.....	26
3.4. Zákon č. 500/2004 - správní řád.....	27
3.5. Zákon č. 221/2003 Sb. - o dočasné ochraně cizinců	27
4. Ústřední orgány státní správy	28
4.1. Ministerstvo vnitra - odbor azylové a migrační politiky	28
4.2. Ministerstvo vnitra - Ředitelství služby cizinecké policie	28
4.3. Ministerstvo vnitra - Odbor cizinecké policie	28
4.4. Ministerstvo spravedlnosti.....	29
4.5. Ostatní resorty	29
5. Zajištění cizince a správní vyhoštění	30
5.1. Zajištění cizince.....	30
5.1.1. Zajištění cizince podle zákona č. 273/2008 Sb. - o Policii České republiky	30
5.1.2. Zajištění cizince podle zákona č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců	31
5.1.2.1. Zajištění cizince za účelem správního vyhoštění	31

5.1.2.2. Zajištění cizince za účelem vycestování.....	32
5.1.2.3. zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu.....	33
5.2. Správní vyhoštění	34
5.2.1. Správní vyhoštění z přechodného pobytu na území	34
5.2.2. Správní vyhoštění cizince s povolení k trvalému pobytu	39
6. Žádost o udělení mezinárodní ochrany	41
6.1. Azyl.....	45
6.3. Doplnková ochrana	46
6.4. Zamítnutí žádosti podle ust. § 16 zák. č. 325/1999 Sb.	48
6.5. Zastavení řízení.....	49
6.6. Opravné prostředky.....	50
7. Mezinárodní ochrana v České republice – statistika 2021	52
8. Vyhodnocení dotazníku	57

ÚVOD

V bakalářské práci se zaměřím na problematiku azylu, a to konkrétně na zneužívání řízení o udělení mezinárodní ochrany, a na možná řešení tohoto problému.

Na tuto myšlenku mne přivedl jev, se kterým se často potýkám při výkonu služby u cizinecké policie Krajského ředitelství hlavního města Prahy. Jedná se o provádění pobytových kontrol, při kterých kontroluji cizince, jimž bylo vydáno správní vyhoštění, a ti si následně zažádali o udělení mezinárodní ochrany za účelem zlegalizování pobytu. Většina těchto cizinců, které při výkonu služby kontroluji, pochází z Moldavské republiky, Gruzie, Uzbekistánu a Ukrajiny a z oblastí v těchto zemích, ve kterých nehrozí bezpečnostní riziko. To dokládá fakt, že drtivá většina těchto žádostí je na základě posouzení okolností pro udělení azylu (včetně posouzení bezpečnostní situace) zamítnuta. To mne přivedlo na myšlenku poukázat na tento problém.

V úvodní části se změřím na historii azylu, na jeho účel a legislativu na úrovni Evropské unie a na úrovni Českého právního řádu. Následně uvedu čtenáře bakalářské práce do tématu správního vyhoštění a procesu udělování mezinárodní ochrany. V další části shrnu statistické údaje o řízení o udělení mezinárodní ochrany za rok 2021. Poukáži na danou problematiku nahlédnutím do počtu udělených a neudělených azylů u výše uvedených státních příslušností. Pro dokreslení situace uvedu výsledky dotazování této problematiky ostatních policejních příslušníků. V závěrečné části shrnu problém zneužívání řízení o udělení mezinárodní ochrany a navrhnou možná řešení.

Rád bych zmínil fakt, že jsem tuto bakalářskou práci tvořil před aktuálním konfliktem mezi Ruskou federací a Ukrajinou a s tím spojenou uprchlickou migrační vlnou z Ukrajiny.

1. Historický vývoj udělování azylu

Azyl je prastarým nábožensko-právním institutem. Původně byl azyl pouze náboženského charakteru. Byl spjatý s posvátným místem a bylo značováno jako útočiště, kde se může pronásledovaný jedinec ukrýt před pronásledovateli. Člověk, který se na takové místo ukryl, byl oproštěn od lidské moci, podléhal ochraně bohů a jejich spravedlnosti. Už tehdy měl azyl stanovená jasná pravidla jako například místo útočiště, které osoby mohly azyl získat a které ne, nebo co musí podstoupit člověk, který o azyl usiluje.¹

Ve středověku se azyl vyvinul a začala ho zajišťovat světská moc. Feudálové považovali svá lenní území za svá osobní panství. Azyl už nebyl spjatý s posvátným místem, ale s celým územím a přesáhl i vnitrostátní hranice. Feudálové totiž poskytovali ochranu i cizincům, kteří o ni požádali. Nicméně tato ochrana se nevztahovala na obyčejné poddané, ale pouze na osoby šlechtického původu. Byla zde jedna výjimka, kdy azyl nemohl být udělen, a to azyl z důvodu politických deliktů. Politické delikty byly brány jako jedny z nejhorších zločinů vůbec a bylo na ně nahlíženo podobně jako na kacířství. Ale i tato výjimka měla výjimku. Stávalo se, že pokud měl feudál ve věci osobní zájem, poskytl azyl i pronásledovanému z politických důvodů.²

S příchodem panovníka jako absolutního monarchy prošel azyl ve 14. století významným vývojem. Panovník byl ochoten pronásledovat porušitele jeho zákonů i v zahraničí a v případě potřeby i užít násilí. Na základě obavy z ozbrojeného konfliktu byl azyl omezen pouze na osoby prchající pro politické delikty, nikoli kvůli obecné kriminalitě, která je na rozdíl od politických deliktů chápána všude stejně.³

V 15. století vznikla kvůli častým misím vyslanců jiných zemí zvláštní forma azylu, a to azyl diplomatický. Diplomatický azyl byl poskytován na území státu, kde byl čin spáchán, nebo kde byla osoba stíhána. Výsada imunity se

¹ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8. S. 13.

²ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8. S. 13 a 14.

³ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8. S. 14, 15.

vztahovala jak na vyslance cizího státu, tak i na jeho sídlo či obydlí, tudíž osoba, která se uchýlila do takové budovy, nemohla být vydána nebo stíhána.⁴ Diplomatičký azyl byl do 16. století uznáván jen osobám stíhaným pro delikty v rámci běžné kriminality a nesloužil jako politický azyl. Od 16. století byl diplomatičký azyl poskytován naopak pouze z důvodů politických. Diplomatičký azyl byl uznáván až do 19. století. V dnešní době se s diplomatičkým azylem můžeme setkat pouze v Latinské Americe, kde přetrval.⁵

Až do doby první světové války se ti, kdo byli pronásledováni a hledali útočiště v jiných zemích, pohybovali v malých skupinách a obecně bez větších překážek. V Evropě a Americe úřady za uprchlíky považovali ty, kteří byli vyhnáni válkou a až později i ty, kteří čelili individuální persekuci. Existovala přísná omezení pro migraci z Asie a kolonií.

Ve Spojených státech byla migrace drasticky omezena v roce 1921, kdy byl zaveden systém migračních kvót National Origins Formula. Byl to systém, který omezoval imigraci z východní polokoule na základě matematického vzorce. Cílem tohoto vzorce bylo zachování etnické proporce populace na základě dat ze sčítání obyvatelstva z roku 1920.

Vlivem druhé světové války vznikla International Refugee Organization (dále jen IRO), která měla za úkol se vypořádat s problémem masivní imigrace. IRO jako první definovala pojem uprchlík a snažila se rozlišovat ty, kdo prchali před pronásledováním od těch, kdo prchal z jiných důvodů.⁶

Nástupcem IRO byla organizace založena valným shromážděním OSN v roce 1949, a to Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (dále jen UNHCR).

⁴ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8. S. 18.

⁵ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8. S. 18.

⁶HATTON, Timothy J. Asylum Migration to the Developed World: Persecution, Incentives, and Policy. *Journal of Economic Perspectives*. 2020, 2020(34(1)), 75-93. Dostupné z: doi:10.1257/jep.34.1.75

Za průlomovou práci, kterou v Evropě odvedl, získal v roce 1954 UNHCR Nobelovu cenu za mír.⁷

Dalším významným milníkem v azylové politice byla Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951, také známá jako Ženevská úmluva. Úmluva vycházela z článku 14 Všeobecné deklarace lidských práv z roku 1948, ve kterém je obsaženo, že „Každý má právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu“.⁸ Hlavním úkolem Úmluvy o právním postavení uprchlíků bylo sjednocení mezinárodní azylové politiky. Nejvýznamnějším aspektem úmluvy je vůbec první legální definice pojmu uprchlík, která do té doby nebyla v žádné právní úpravě zanesena. Úmluva se původně vztahovala na evropské uprchlíky, kteří byli vlivem války vysídleni před rokem 1951. V roce 1967 byly Newyorským protokolem odstraněny geografické i časové hranice Úmluvy, a tím byla značně rozšířena jak její aplikace, tak i význam.⁹

Azylová politika Spojených států se na rozdíl od Evropy lišila, jelikož se Spojené státy americké rozhodly, že Úmluvu o právním postavení uprchlíku neverifikují. Příkladem azylové politiky Spojených Států Amerických může být Escapee program z roku 1952, který byl zaměřen na uprchlíky ze Sovětského svazu a Východní Evropy. Zaměření na uprchlíky z Evropy, znamenalo to, že vysídlení v jiných oblastech bylo řešeno buď zřízením mezinárodních, nevládních, humanitárních agentur, nebo nebylo řešeno vůbec. Mezinejnámější agentury patří například Amnesty International, která za svou práci získala v roce 1977 Nobelovu cenu za mír.¹⁰

Řada konfliktů probíhajících v Africe a Jižní Americe, konec Studené války, pád Berlínské zdi a rozpad Sovětského svazu, vyvolal prudký nárůst žadatelů o azyl, což vedlo ke zpřísnění azylové politiky. Mezi zpřísnění patřila například

⁷ UNHCR.org: *History of UNHCR* [online]. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/history-of-unhcr.html>

⁸ Čl. 14 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv. In: . 1948. Dostupné také z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>

⁹HATTON, Timothy J. Asylum Migration to the Developed World: Persecution, Incentives, and Policy. *Journal of Economic Perspectives*. 2020, 2020(34(1), 75-93. Dostupné z: doi:10.1257/jep.34.1.75

¹⁰Tamtéž

vízová omezení a přísnější posuzování statusu uprchlíků. Mezi nejzajímavější zpřísnění patřil německý dodatek, že žádosti o azyl žadatelů, kteří pocházeli z bezpečných zemí, nebo přicestovali přes bezpečné třetí země, byly automaticky považovány za zjevně nepodložené. Ve Spojených státech amerických patřilo mezi restriktce omezení přístupu k azylovému řízení žadatelům, kteří přicestovali bez dokladů. Poslední vlna zpřísnění přišla na počátku 21.století. Tato zpřísnění byla reakcí USA, Kanady, Austrálie a Evropy na útoky z 11.září 2001, které vyvolaly obavy, zda žadatelé o azyl ze zemí blízkého východu nepředstavují kromě ekonomické zátěže a sociálního problému, i bezpečnostní riziko.¹¹

Z výše uvedeného vyplývá, že azyl nabýval v různých zemích různých podob, nicméně základní princip je zachován, a to princip uchýlení se do útočiště před pronásledováním. Na tomto základě staví i dnešní pojetí, které nastíním v dalších kapitolách.

¹¹ HATTON, Timothy J. Asylum Migration to the Developed World: Persecution, Incentives, and Policy. *Journal of Economic Perspectives*. 2020, 2020(34(1), 75-93. Dostupné z: doi:10.1257/jep.34.1.75

2. Evropská azylová politika

Azylová politika není novým fenoménem a v současné době tato problematika nabírá na intenzitě. Hlavním důvodem je migrační vlna, se kterou se musí Evropská unie vypořádat. Z tohoto důvodu je cílem azylové politiky Evropské unie harmonizovat azylová řízení ve všech členských státech, uplatňovat stejná práva pro všechny příslušníky třetích zemí, dodržování zásady nenavrácení a zajistit, aby nedocházelo ke zneužívání vnitrostátních azylových systémů. K tomu slouží následující právní úpravy.

2. 1. Úmluva o právním postavení uprchlíků (tzv. „Ženevská úmluva“)

Úmluva o právním postavení uprchlíků je základním pramenem mezinárodního uprchlického práva. Vychází ze čl. 14 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv, byla podepsána 28. července 1951 a v platnost vstoupila 22. dubna 1954. Úmluva byla dne 31. ledna 1967 doplněna Newyorským protokolem, kterým byla zrušena územní a časová omezení úmluvy. Jak jsem již uvedl v předchozí kapitole, mezi nejvýznamnější části Ženevské úmluvy patří první legální definice pojmu uprchlík a zákaz vyhoštění a navrácení.¹²

Podle této úmluvy se za uprchlíka považuje každá osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti; totéž platí pro osobu bez státní příslušnosti nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí, a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit.

Dalším významným prvkem této úmluvy je zákaz vyhoštění a navrácení uprchlíka do země, ve které by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.

¹² *Evropský Parlament: Azylová politika* [online]. 2021 [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/151/azylova-politika>

Úmluva obsahuje další základní práva jako například právo veřejného vzdělání, svobodu pohybu, placené zaměstnání, sdružovací právo a další.¹³

¹³*Úmluva o právním postavení uprchlíků.* [online]. 2021 [cit. 2021-12-07]. Ženeva: OSN, 1954, 1951. Dostupné také z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>

2. 2. Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva neboli Smlouva o Evropské unii byla podepsána dne 7. února 1992 v Maastrichtu a vstoupila v platnost dne 1. listopadu 1993. Azylová politika byla touto smlouvou zanesena do třetího pilíře, kde Evropská unie neměla takové pravomoci. Členské státy se řídily spíše vlastními předpisy a mezinárodními smlouvami.¹⁴

2. 3. Amsterodamská smlouva

Amsterodamská smlouva je výsledkem revize Maastrichtské smlouvy. Byla podepsána dne 2. října 1997 v Amsterdamu a v platnost vstoupila dne 1. května 1999. Smlouva zjednodušila proces spolurozhodování a rozšířila rozsah působnosti. Azylová politika byla Amsterodamskou smlouvou převedena ze třetího pilíře do prvního, čímž evropské unii vzrostly pravomoci jako například vytváření celoevropských norem.¹⁵

2. 4. Zasedání Evropské rady v Tampere – Program z Tampere

Výsledkem tohoto zasedání, které se konalo v říjnu 1999, bylo definování minimálních norem, jimiž se musí členské státy při přijímání žadatelů o azyl řídit. Dále stanovení kvalifikačních kritérií pro mezinárodní ochranu, zavedení postupu při přiznávání a odnímání postavení uprchlíka, rovnocenné zacházení příslušníky třetích zemí, společný azylový systém a také snaha o partnerství se zeměmi původu.¹⁶

2. 5. Haagský program

Haagský program navazuje na program z Tampere a byl Evropskou radou schválen ve dnech 4. a 5. listopadu 2004, a to na období let 2005 až 2009. Jeho cílem je posílení prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Haagský program se skládá z deseti priorit, na které se mělo kolektivní úsilí v následujících pěti letech zaměřit nejvíce. Třetí prioritou tohoto programu klade důraz na přípravu podmínek

¹⁴ *Evropský Parlament: Azylová politika* [online]. 2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/151/azylova-politika>

¹⁵ *Evropský Parlament: Amsterodamská smlouva* [online]. 2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-amsterdam>

¹⁶ *Evropský Parlament: Azylová politika* [online]. 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/151/azylova-politika>

k vytvoření společné azylové politiky v souladu s humanitárními tradicemi Evropské unie. Mezi další priority patří například boj proti terorismu, řízení migrace, vnitřní a vnější hranice a víza. Je důležité zmínit, že všech deset priorit obsažených v Haagském programu, má stejnou důležitost.¹⁷

2. 6. Lisabonská smlouva

Lisabonská smlouva byla slavnostně podepsána v klášteře sv. Jeronýma v Lisabonu dne 13. prosince 2007, a vstoupila v platnost dne 1. prosince 2009. Vstupem v platnost této smlouvy se výrazně zlepšila soudní kontrola ze strany Soudního dvora Evropské Unie. Smlouva v článku 78 výslovně hovoří o vytvoření společného azylového systému, který musí obsahovat následující prvky:

- *jednotný azylový status pro státní příslušníky třetích zemí platný v celé Unii;*
- *jednotný status doplňkové ochrany pro státní příslušníky třetích zemí, kteří, aniž by získali evropský azyl, potřebují mezinárodní ochranu;*
- *společný režim dočasné ochrany vysídlených osob v případě hromadného přílivu;*
- *společný postup pro udělování a odnímání jednotného azylového statusu nebo statusu doplňkové ochrany;*
- *kritéria a mechanismy pro určení členského státu příslušného pro posouzení žádosti o azyl nebo doplňkovou ochranu;*
- *normy týkající se podmínek pro přijímání žadatelů o azyl nebo doplňkovou ochranu;*
- *partnerství a spolupráci se třetími zeměmi pro zvládnutí přílivů osob žádajících o azyl nebo doplňkovou či dočasnou ochranu.*

¹⁷Haagský program: deset priorit pro nadcházejících pět let: Partnerství pro evropskou obnovu týkající se svobody, bezpečnosti a práva. V Bruselu: KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ, ročník 2005. [cit. 2021-12-10]. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0184:FIN:CS:PDF>

Ve článku 79 jsou také uvedeny oblasti, ve kterých Unie vytváří společnou přistěhovaleckou politiku, a to v následujících oblastech. Zajištění účinného řízení migračních toků, spravedlivé zacházení pro státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývajících ve členských státech a předcházení nedovolenému přistěhovaectví a obchodu s lidmi a posílení boje proti těmto činnostem.¹⁸

¹⁸ *Lisabonská smlouva: Konsolidovaný text smlouvy o Evropské unii a smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy.* Úřad vlády České republiky, ročník 2008. [cit. 2021-12-10]. Dostupné také z: <https://www.mkcr.cz/lisabonska-smlouva-826.html>

2. 7. Stockholmský program

Stockholmský program byl Evropskou radou přijat dne 10. prosince 2009 a stanovil obecné priority a politické cíle na období let 2010 až 2014. Program navazoval na výsledky z programu Tampere a Haagského programu. Zdůraznil nezbytnost projevu solidarity členskými státy, doporučil rozvoj strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie a potvrdil cíl vytvoření společného azylového systému, a to do roku 2012.¹⁹

2. 7. Dublinský systém

Dublinský systém je pro oblast azylu jednou z nejvýznamnějších iniciativ. Stanovuje příslušnost jediného státu k projednání a následnému rozhodnutí žádosti cizince o mezinárodní ochranu, a to ať je žádost podána kdekoli na území členských států. Cílem tohoto systému je zamezit situacím zvaným „asylum shopping“ a „refugee in orbit“. Jev zvaný „asylum shopping“ je řízení žádosti o mezinárodní ochranu, která probíhá současně nebo postupně v několika členských státech, do kterých se cizinec účelově přemisťuje. Oproti tomu jev zvaný „refugee in orbit“ znamená, že se žádný stát nepokládá za příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, jelikož aplikuje princip třetí bezpečné země na členské státy Evropské unie, ve kterých žadatel pobýval před příchodem do státu, který má žádost nyní hodnotit.

2. 7. 1. Dublinská úmluva – Dublin I

Úmluva byla podepsána dne 15. června 1990 v Dublinu a vstoupilav platnost dne 1. září 1997. Hlavním cílem Dublinské úmluvy byla výše zmíněná eliminace situací „asylum shopping“ a „refugee in orbit“. Tímto získal žadatel o mezinárodní ochranu jistotu, že se jeho žádosti ujme některý ze členských států v krátkém časovém horizontu.

2. 7. 2. Dublin II – Nařízení č. 343/2003

Jelikož Amsterodamská smlouva deklarovala závazek přijmout do pěti let po jejím vstupu v platnost právní akty upravující kritéria určující odpovědnost

¹⁹Stockholmský program: otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. V: Stockholm: Úřední věstník Evropské unie, 2010. Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010XG0504\(01\)&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010XG0504(01)&from=CS)

členského státu za posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přijala Rada Evropské unie dne 18. února 2003 Nařízení č. 343/2003, jinak zvané Dublin II. Nařízení Dublin II stanovilo kritéria a mechanismy pro určení státu odpovědného za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Cílem Nařízení je co nejdříve určit členský stát příslušný k posouzení žádosti o azyl a zabránit zneužívání azylového řízení.

2. 7. 3. Dublin III – Nařízení 604/2013

V roce 2007 byly na základě zhodnocení fungování Nařízení č. 343/2003 – Dublin II odhaleny nedostatky tohoto Nařízení. Výsledkem revize bylo nové nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 604/2013 – Dublin III ze dne 26. června 2013, které vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2014. Toto Nařízení je v současnosti právním základem Dublinského systému. Stanovuje soubor kritérií, podle nichž je určen jeden členský stát, který je příslušný rozhodnutí o podané žádosti o azyl. Kritéria lze rozdělit do následujících skupin:

Rodinné vazby: Příslušný je ten stát, ve kterém se legálně zdržuje člen rodiny žadatele. Důraz je zde kladen zvláště na situaci nezletilých žadatelů o mezinárodní ochranu bez doprovodu zákonných zástupců.

Vydané vízum či povolení k pobytu: Příslušný je ten stát, který žadateli vydal povolení k pobytu či vízum, přičemž nařízení opět stanoví definice pojmu povolení k pobytu, krátkodobého a dlouhodobého víza.

Neoprávněný vstup a pobyt: Příslušný je ten stát, jehož státní hranici neoprávněně žadatel překročil přicházející ze třetího státu či kde alespoň 5 měsíců neoprávněně pobýval, nelze-li ji zjistit, jak na území členských států přicestoval.

Bezvízový styk: Příslušný je ten stát, kam žadatel vstoupil a je osvobozen od vízové povinnosti.

První podaná žádost o azyl, tzv. zbytkové kritérium: Příslušným je ten členský stát, kde žadatel požádal o mezinárodní ochranu poprvé.

Dublinké nařízení dále stanovuje také další postupy při určování příslušného státu. Mezi tyto postupy patří následující body:

- Každý stát může z humanitárních důvodů, na žádost jiného členského státu nebo z vlastního rozhodnutí z jakéhokoli důvodu převzít žadatele a posoudit jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany, a to i přesto, že není příslušný podle výše uvedených kritérií.
- Členský stát, který je podle výše uvedených kritérií určen jako příslušný k projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, je následně povinen na své území převzít žadatele, který podal žádost v jiném členském státě a dokončit proces posuzování žádosti. Dále je členský stát povinen převzít na své území žadatele, který v tomto státě podal žádost o udělení mezinárodní ochrany a následně území státu opustil.
- Povinnost členského státu převzít žadatele na své území zaniká v případě, že jiný členský stát žadateli vydal vízum nebo povoleník pobytu a také v případě, že žadatel opustil území členských států na dobu delší, než jsou tři měsíce.²⁰

²⁰ Ministerstvo vnitra České republiky: *MEZINÁRODNÍ OCHRANA, Dublinký systém* [online]. 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinky-system.aspx>

2. 8. Systém EURODAC

Systém EURODAC je databáze otisků prstů, která vznikla za účelem uplatňování Dublinské úmluvy a pomáhá členským státům Evropské unie identifikovat žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Otisky prstů jsou povinně snímány žadatelům starších 14 let, a to již od roku 2003. Databáze shromažďuje otisky prstů žadatelů o udělení mezinárodní ochrany v digitální formě a následně je porovnává s otisky, které byly do databáze nahrány již dříve. Tímto se značně urychluje proces posuzování žádostí, jelikož zabraňuje zneužití žádosti ve smyslu opětovné žádosti stejnou osobou v jiném členském státě. Dále pomáhá uprchlíky nasměrovat na členské státy, které jsou příslušné k projednání žádosti. Po nahrání souboru otisků do databáze se téměř ihned dozvíme, zda se otisky shodují s jiným záznamem v databázi. V případě shody má tento členský stát možnost žádost projednat a rozhodnout, nebo žadatele poslat zpět do členského státu, ve které žadatel původně žádost o udělení mezinárodní ochrany podal.

Databáze EURODAC dále obsahuje následující údaje:

- Členský stát původu, místo a datum podání žádosti
- Pohlaví
- Referenční číslo použité členským státem původu
- Datum sejmutí otisků prstů
- Datum předání údajů ústřednímu systému
- Uživatelské jméno operátora²¹

²¹Úřední věstník Evropské unie: NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 603/2013.. ročník 2013. [online]. 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0603&from=cs>

Systém EURODAC zpracovává záznamy ve třech kategoriích:

- Kategorie 1: Žadatelé o udělení mezinárodní ochrany. Data v této kategorii se uchovávají po dobu maximálně deseti let.
- Kategorie 2: Data cizinců zadržených na základě nelegálního překročení vnějších hranic. Data jsou v systému uchovávána po dobu nejdéle dvou let.
- Kategorie 3: Data cizinců, kteří pobývají na území členských států Evropské unie nelegálně. Tato data se neuchovávají v centrální jednotce, ale pouze se porovnávají s kategorií žadatelů o udělení mezinárodní ochrany.

Systém EURODAC vedle kategorií záznamů, rozeznává také tři různé kategorie shod.

- Shoda kategorie 1 s kategorií 1 – otisky žadatele o udělení mezinárodní ochrany se shodují s již existujícím záznamem žadatele o udělení mezinárodní ochrany.
- Shoda kategorie 1 s kategorií 2 – otisky žadatele o udělení mezinárodní ochrany jsou totožné s otisky cizince, který byl v minulosti zadržen za nelegální přechod přes vnější hranice členských států Evropské unie.
- Shoda kategorie 3 s kategorií 1 - otisky nelegálně pobývajících cizince na území členských států Evropské unie je totožný s otisky cizince žádajícího o udělení mezinárodní ochrany.²²

Je tedy zřejmé, že Evropská Unie byla, vzhledem k četným konfliktům v různých částech země a masivnímu vysídlení osob, nucena reagovat vytvořením a vývojem legislativy týkající se azylu. Od roku 1999 je snahou Evropské unie harmonizovat společný azylový systém, ale dosud tohoto výsledku nebylo dosaženo.

²² Úřední věstník Evropské unie: NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 603/2013.. ročník 2013. [online]. 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0603&from=cs>

Na závěr této kapitoly mohu jako příklad shody v systému Eurodac uvést následující zkušenost z praxe.

Dne 21. 02. 2022 jsem byl v rámci výkonu služby vyslán operačním důstojníkem na událost krádeže v prodejně s náradím. Po příjezdu na místo mi obsluha prodejny sdělila, že pachatelem krádeže v celkové hodnotě 5 500,- Kč je cizinec, který se odmítá obsluze identifikovat.

Cizinec uvedl, že pochází z Gruzie a cestovní doklad ztratil a žádný jiný doklad, podle kterého by mohl být spolehlivě ověřen a ztotožněn nemá. Na základě této skutečnosti byl cizinec omezen na osobní svobodě a to dle ust. § 27 odst. 1 písm. d) zák. č. 273/2008 Sb. - Zákon o Policii České republiky a byl eskortován na Odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, kde hlídce PČR sdělil údaje ke své osobě.

Po provedení lustrace v dostupných evidencích PČR byla zjištěna shoda v Schengenském informačním systému - SIS II, kde bylo uvedeno, že se jedná o osobu, které je zakázán vstup do Schengenského prostoru - je nežádoucí nebo představuje bezpečnostní riziko. Jako vyhledávaný stát v tomto záznamu bylo uvedeno Německo.

Vzhledem ke shodě v Schengenském informačním systému byla odeslána prostřednictvím Národní centrály SIRENE žádost o bližší informace k tomuto záznamu. Z odpovědi SIRENE Německo bylo zjištěno, že záznam do Schengenského informačního systému byl vložen na základě rozhodnutí cizineckého úřadu Bamberg dne 20. 07. 2021 s platností do 14.07.2026.

Dále bylo zjištěno, že důvodem rozhodnutí cizineckého úřadu bamberg je několik kriminálních záznamů, a to krádež, krádež většího rozsahu, podílnictví, krádež formou spolupachatelství a krádež vloupáním.

Cizinec podle SIRENE Německo poprvé vstoupil na území v roce 2007 a požádal o azyl. V roce 2009 Německo opustil a vrátil se v roce 2020 a znovu zažádal o azyl. Tato žádost mu byla v roce 2021 zamítnuta.

Na oddělení cizinecké policie bylo dále z evidence EURODAC zjištěno, že cizinec žádal na území Evropské unie o udělení mezinárodní ochrany několikrát, a to v

Belgii, dne 20.03.2018,

Belgii dne 08.11.2018,

Francii dne 20.12.2018

a Německu dne 27.05.2021.

Na základě tohoto zjištění byl cizinec omezen na osobní svobodě – zajištěn dle ustanovení § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. - zákon o pobytu cizinců, za účelem předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a rady Evropské unie č. 604/2013 - DUBLIN III) a následně byl umístěn do zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty.

S cizincem bylo zahájeno řízení podle Nařízení Evropského parlamentu a rady Evropské unie č. 604/2013 (tzv. Dublinské řízení), kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu Evropské unie k posouzení žádosti o azyl. V tomto případě byla odeslána žádost o přijetí zpět do Belgie a Francie na základě schody v EURODAC systému, a do Německa na základě získaných informací o žádosti cizince o udělení mezinárodní ochrany v Německu.

3. Základní právní rámec azylu v ČR

Azylové právo České republiky nelze cílit pouze na zákon č. 325/1999 Sb. (zákon o azylu), jelikož mezinárodní ochrany se týkají i jiné právní normy. Základním pilířem azylového práva České republiky je Listina základních práv a svobod, která ve čl. 43 garantuje azyl na ústavní úrovni.

3.1. čl. 43 Listiny základních práv a svobod

„Česká a Slovenská Federativní Republika poskytuje azyl cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Azyl může být odepřen tomu, kdo jednal v rozporu se základními lidskými právy a svobodami.“²³

3.2. Zákon č. 325/1999 Sb. - o azylu

Zákon o azylu je základním pramenem azylového práva České republiky a byl schválen dne 11. listopadu 1999 a v účinnost vstoupil dne 1. ledna 2000. Zákon má jak povahu hmotně-právní, tak i procesně-právní. Upravuje problematiku mezinárodní ochrany, vymezuje základní pojmy, řeší podmínky vstupu cizince, který chce v České republice žádat o mezinárodní ochranu, dále upravuje práva a povinnosti žadatele o mezinárodní ochranu, řízení o udělení či odnětí mezinárodní ochrany, působnost Ministerstva vnitra a další dotčených orgánů státní správy, státní integrační program a azylová řízení.²⁴

3.3. Zákon č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců

Zákon o pobytu cizinců upravuje podmínky vstupu a pobytu cizinců na území České republiky a jejich vycestování. Byl schválen dne 30. listopadu 1999 a vešel v účinnost dne 1. ledna 2000. Z hlediska azylové problematiky se zákon o pobytu cizinců využívá v případě, že cizinec má požádáno o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě a v souladu s nařízením Dublin III je cizinec zajištěn a přemístěn do příslušného členského státu. Zákon dále

²³ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

stanovuje podmínky, za kterých jsou cizinci, kterým nebyla přiznána mezinárodní ochrana, zajišťováni a umisťováni do zařízení pro záchyt cizinců a dále upravuje provoz těchto zařízení.²⁵

3.4. Zákon č. 500/2004 – správní řád

V procesní části zákon o azylu obsahuje jen nezbytné odchylky od správního řádu, tudíž v řízení o udělení mezinárodní ochrany platí podpůrněsprávní řád.²⁶

3.5. Zákon č. 221/2003 Sb. - o dočasné ochraně cizinců

Zákon byl schválen dne 26. června 2003 a vešel v účinnost dne 1. ledna 2004. Zákonem o dočasné ochraně cizinců se aplikovala směrnice Rady Evropské unie č. 2001/55/ES ze dne 20. července 2001, jejíž účelem je stanovit minimální normy pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob ze třetích zemí.²⁷

Na vývoj Evropské azylové politiky a harmonizaci azylového práva v rámci členských států Evropské unie byla nucena i Česká republika k implementaci azylového systému do právního řádu České republiky. V následující kapitole nastíním ústřední orgány státní správy, kterých se azyl týká.

²⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

²⁶ *Ministerstvo Vnitřní České republiky: Obecný přehled předmětu úpravy zákona o azylu* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecnny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azyly.aspx>

²⁷ *Úřední věstník Evropské unie: SMĚRNICE RADY 2001/55/ES* [online]. 20. července 2001 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=CS>

4. Ústřední orgány státní správy

V České republice se mezinárodní ochrana týká hned několika ústředních orgánů státní správy. Gestorem za tuto problematiku je Ministerstvo vnitra, a to jak z pohledu legislativy, tak i realizace.

4.1. Ministerstvo vnitra – odbor azylové a migrační politiky

V rámci Ministerstva vnitra za problematiku mezinárodní ochrany zodpovídá Odbor azylové a migrační politiky (OAMP). Odbor azylové a migrační politiky mimo jiné zabezpečuje výkon státní správy ve věci mezinárodní a dočasné ochrany, vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům a osobám požívajícím doplňkové ochrany při jejich začlenění do společnosti, vydává na základě vyžádání policie závazná stanoviska, zda jevycestování cizince možné a je zřizovatelem a provozovatelem zařízení pro zajištění cizinců a azylových zařízení.²⁸

4.2. Ministerstvo vnitra – Ředitelství služby cizinecké policie

Dalším orgánem státní správy v rámci Ministerstva vnitra je Policie České republiky, a to konkrétně Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP). Ředitelství služby cizinecké policie je výkonným útvarem Policie s celostátní působností. Je to specializovaný ústřední metodicko-řídící, analytický a kontrolní útvar pro problematiku ochrany vnějších a vnitřních hranic schengenského prostoru.

Hlavním úkolem je odhalování nelegální migrace a uplatňování represivních opatření proti cizincům, kteří pobývají na území ČR v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců. Dále se věnuje plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv a právních předpisů Evropského společenství.

4.3. Ministerstvo vnitra – Odbor cizinecké policie

Odbory cizinecké policie jsou výkonné útvary jednotlivých krajských ředitelství policie, a mají tedy omezenou územní působnost. Podílí se na plnění základních úkolů jako odhalování nelegální migrace, kontrolování dodržování režimového pobytu cizinců, zajišťování eskortní činnosti, rozhoduje o povolení

²⁸ *Ministerstvo vnitra: Ústřední orgány státní správy* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>

vstupu, pobytu nebo vycestování z území České republiky, rozhoduje o odepření vstupu a správním vyhoštění cizinců, zabezpečuje plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.²⁹

4.4. Ministerstvo spravedlnosti

Tohoto resortu se problematika mezinárodní ochrany týká z hlediska zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů a dalších právních předpisů, prověřování a vyhodnocování výkonu soudnictví.³⁰

4.5. Ostatní resorty

Problematikou mezinárodní ochrany a migrace celkově jsou dotčeny i další resorty, které ale nejsou tak důležité pro průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany. Patří sem Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo financí a Ministerstvo školství mládeže a sportu.

Přestože by se mohlo zdát, že se azyl týká pouze Ministerstva vnitra, z výše uvedených informací je zřejmé, že azyl je i dalších resortů. Nicméně proces udělování mezinárodní ochrany zůstává v gesci Ministerstva vnitra stejně jako zajištění cizince, které předchází správnímu vyhoštění. Na tyto procesy se zaměřím v následující kapitole.

²⁹ *Policie České republiky: Útvary s územně vymezenou působností* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-uzemne-vymezenou-pusobnosti-794179.aspx>

³⁰ *Ministerstvo vnitra: Ústřední orgány státní správy* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>

5. Zajištění cizince a správní vyhoštění

Pro úplné pochopení problematiky zneužívání mezinárodní ochrany jako prostředku k legalizaci pobytu se v této kapitole budu věnovat institutu zajištění cizince a následnému správnímu vyhoštění. Tato kapitola bude tedy zaměřena na to, co předchází v daném problému samotné žádosti o mezinárodní ochranu.

5.1. Zajištění cizince

Institut zajištění cizince (čili omezení osobní svobody cizince), je zakotven ve dvou právních normách právního řádu České republiky, a to v zákoně č. 273/2008 Sb. - zákon o Policii České republiky³¹ a v zákoně č. 326/1999 Sb. - zákon o pobytu cizinců.³²

5.1.1. Zajištění cizince podle zákona č. 273/2008 Sb. - o Policii České republiky

Zajištění cizince podle zákona č. 273/2008 Sb - o Policii ČR, je zakotveno v ustanovení § 27, kde je v prvním odstavci uvedeno, že *“policista je oprávněn zajistit cizince, jestliže:*

- a) se cizinec dopustil jednání, pro které lze pobyt na území České republiky ukončit nebo zahájit řízení o správním vyhoštění,*
- b) bylo zahájeno řízení o správním vyhoštění a policista zjistí důvod pro zajištění cizince podle jiného právního předpisu,*
- c) cizinec má být podle vykonatelného rozhodnutí vyhoštěn, nebo*
- d) je důvod se domnívat, že cizinec neoprávněně vstoupil na území České republiky nebo zde neoprávněně pobývá.“*

V ust. § 27 zákona č. 273/2008Sb. je dále uvedeno, že *„o zajištění cizince podle odstavce jedna policista bez zbytečného odkladu informuje orgán, který*

³¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022- 2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

rozhoduje o ukončení pobytu na území České republiky nebo o správním vyhoštění. Policista je oprávněn cizince zajistit do doby, než tento orgán cizinci doručí rozhodnutí o ukončení pobytu.“

Třetí odstavce tohoto ustanovení uvádí, že zajištění cizince podle odstavce jedna může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody. Zajištění podle odstavce dva může trvat nejdéle 48 hodin od okamžiku omezení osobní svobody, nicméně zajištění podle odstavce jedna a dva nesmí přesáhnout celkovou dobu zajištění 48 hodin od okamžiku prvotního omezení osobní svobody.³³

5.1.2. Zajištění cizince podle zákona č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců

Zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců nalezneme ve třech ustanoveních, které se navzájem liší svým účelem. Mezi tyto tři druhy zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců patří zajištění cizince podle ustanovení § 124 – zajištění cizince za účelem správního vyhoštění, dále zajištění cizince podle ust. § 124b – zajištění cizince za účelem vycestování a zajištění cizince podle ust. § 129 - zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu.³⁴

5.1.2.1. Zajištění cizince za účelem správního vyhoštění

Podle tohoto ustanovení je policie oprávněna zajistit cizince, který některý z důvodů zajištění, které jsou uvedeny v prvním odstavci pod písmeny a) až e).

„(1) Policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud

³³ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

³⁴ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

a) je nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek,

b) je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání,

c) cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění,

d) cizinec závažným způsobem porušil povinnost uloženou mu rozhodnutím o uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, nebo

e) je cizinec evidován v informačním systému smluvních států.³⁵

5.1.2.2. Zajištění cizince za účelem vycestování

Policie je podle ustanovení 124b zákona č. 326/1999 Sb. Oprávněna zajistit cizince ze dvou důvodů, které jsou uvedeny v odstavci 1 pod písmeny a) a b).

„Nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie může zajistit na dobu nezbytně nutnou neoprávněně pobývajícího cizince staršího 15 let za účelem jeho vycestování, jestliže

a) bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno, protože cizinec neposkytl údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nebo

b) nevycestoval po pravomocném ukončení řízení ve věci mezinárodní ochrany nebo po ukončení poskytování mezinárodní ochrany z území členských států Evropské unie ve lhůtě uvedené ve výjezdním příkazu nebo ve lhůtě do 30 dnů, nebyl-li cizinci výjezdní příkaz udělen.“

Policie je podle tohoto ustanovení povinna neprodleně sepsat záznam obsahující údaje o totožnosti zajištěného cizince, datu, času a místu zajištění.

³⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Zajištění cizince podle odstavce 1 tohoto ustanovení se nepoužije, pokud je důvod zajištění podle odstavce 1 zjištěn na hraničním přechodu při vycestování cizince, nebo má-li cizinec přepravní doklad pro vycestování z území, ale nemohl vycestovat ve lhůtě podle odstavce 1 písm. b) z důvodů na jeho vůli nezávislých.

Ustanovení § 125 zákona č. 326/1999 Sb. stanovuje, že doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nebo rodiny s nezletilými dětmi nesmí doba zajištění překročit 90 dnů. Policie je oprávněna prodlužovat dobu trvání zajištění podle ust. § 124 a 124b, a to za třech podmínek, které jsou uvedeny v odstavci 2 písm. a) až c)

„a) cizinec v průběhu zajištění zmařil výkon správního vyhoštění nebo vycestování,

b) cizinec uvádí nepravdivé údaje, které jsou nezbytné pro zajištění náhradního cestovního dokladu, nebo je odmítá uvést, nebo

c) v průběhu získávání nezbytných dokladů pro výkon správního vyhoštění dochází i přes řádné úsilí policie ke zpoždění ze strany třetích zemí.“

Třetí odstavec stanovuje, že doba trvání zajištění podle odstavce 2 písm. a) a b) nesmí překročit v souhrnu 545 dnů, podle odstavce 2 písm. c) 365 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody.³⁶

5.1.2.3. Zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu

„(1) Nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie³⁷); policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i provázeného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.“

³⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

„(2) O zajištění policie neprodleně sepíše záznam obsahující údaje o totožnosti zajištěného cizince, datu, čase a místu zajištění a důvod předání nebo průvozu.“³⁷

5.2. Správní vyhoštění

Správní vyhoštění je zakotveno v ust. §§ 118 - 121 zák. č. 326/1999 Sb. O pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů. Rozumí se jím nedobrovolné ukončení pobytu cizince, které je spojené se stanovením lhůty k vycestování z území členských států Evropské unie a stanovením doby, po kterou cizinci nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Doby, po kterou cizinci nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, stanovuje policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince.

Doba k vycestování se stanovuje v rozmezí sedm až šedesát dnů. Výjimkou je správní vyhoštění dle ust. § 119 odst. 1 písm. a) zák. č. 326/1999Sb. O pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je policie oprávněna stanovit lhůtu k vycestování kratší než sedm dnů. Cizinec má právo si během stanovené doby k vycestování zažádat o stanovení nové doby k vycestování, kterou může policie stanovit až na dobu 180 dnů. Ustanovení § 118 zákona č. 326/1999 Sb. Zakazuje hromadné správní vyhoštění cizinců.

Pro případ správního vyhoštění cizince ze třetí země se územím rozumí celé území všech členských států Evropské unie. Co se týče případu správního vyhoštění občana Evropské unie se územím rozumí pouze území České republiky. Z tohoto vyplývá, že pro cizince pocházející ze třetích zemí platí zákaz vstupu na území všech členských států Evropské unie, zatímco pro občany Evropské unie platí pouze zákaz vstupu na území České republiky.

5.2.1. Správní vyhoštění z přechodného pobytu na území

První odstavec ustanovení § 119 zákona č. 326/1999 Sb. - o pobytu cizinců stanovuje tři doby, na které policie může vydat správní vyhoštění cizinci, který pobývá na území přechodně. Tedy stanovuje doby, po které cizinci nelze

³⁷ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Doby zákazu vstupu na území členských států Evropské unie se odvíjí od důvodu správního vyhoštění. Dále toto ustanovení stanovuje, že cizinec bude zařazen do informačních systémů všech členských států evropské unie. Doby a důvody správního vyhoštění podle prvního odstavce zní následovně:

„a) až na 10 let,

1. je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu nebo směřující k narušení celistvosti území anebo jiným obdobným způsobem, nebo

2. je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem narušit veřejný pořádek,

b) až na 5 let,

1. prokáže-li se cizinec policii dokladem, který je padělán, anebo dokladem jiné osoby jako dokladem vlastním,

2. prokáže-li se cizinec policii při vycestování z území cestovním dokladem, jenž je neplatný z důvodů uvedených v § 116 písm. a), b), c), nebo d),

3. pobývá-li cizinec na území bez platného cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn,

4. pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn,

5. nepodrobí-li se cizinec na výzvu policie hraniční kontrole,

6. překročí-li cizinec státní hranice v úkrytu nebo se o takové jednání pokusí,

7. překročí-li cizinec státní hranice mimo hraniční přechod,

8. uvedl-li cizinec v řízení podle tohoto zákona nepravdivé informace s úmyslem ovlivnit rozhodování správního orgánu, nebo

9. *porušuje-li cizinec opakovaně právní předpis, je-li vydání rozhodnutí o správním vyhoštění přiměřené porušení tímto předpisem stanovené povinnosti, nebo maří-li výkon soudních nebo správních rozhodnutí,*

c) až na 3 roky,

1. *je-li cizinec na území zaměstnán bez platného oprávnění k pobytu nebo povolení k zaměstnání, ačkoli je toto povolení podmínkou výkonu zaměstnání, na území provozuje dani podléhající výdělečnou činnost bez oprávnění podle zvláštního právního předpisu¹⁶⁾ nebo bez povolení k zaměstnání cizince zaměstnal nebo takové zaměstnání cizinci zprostředkoval,*

2. *neprokáže-li cizinec, že na území smluvních států pobývá po dobu, po kterou je na tomto území oprávněn pobývat přechodně bez víza nebo na krátkodobé vízum, nebo*

3. *je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem ohrozit veřejné zdraví tím, že trpí nemocí uvedenou v požadavcích opatření před zavlečením infekčního onemocnění.“*

Druhý odstavec tohoto ustanovení vedle toho stanovuje důvody, po které nelze umožnit vstup na území občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka, který na území pobývá přechodně. Rozhodnutí o správním vyhoštění občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka lze vydat v případě, že:

„a) ohrožuje bezpečnost státu,

b) závažným způsobem narušuje veřejný pořádek; to neplatí, jde-li o občana Evropské unie, který pobývá na území nepřetržitě po dobu nejméně 10 let; do této doby se nezapočítává doba výkonu trestu odnětí svobody, nebo

*c) ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí nemocí uvedenou v požadavcích opatření před zavlečením infekčního onemocnění, pokud k takovému onemocnění došlo do 3 měsíců po vstupu na území.*³⁸

Policie je podle druhého odstavce písm. a) anebo b) oprávněna vydat správní vyhoštění cizinci a zakázat mu vstup na území České republiky na dobu až deset let nebo na dobu třech let, pokud jde o správní vyhoštění podle písm. c).

Vydat rozhodnutí o správním vyhoštění cizinci, který na území pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, studia nebo vědeckého výzkumu na území, lze pouze v případě, že ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek anebo ohrožuje veřejné zdraví tím, že trpí nemocí uvedenou v požadavcích opatření před zavlečením infekčního onemocnění, a s ohledem na závažnost jeho jednání nepostačuje zrušení platnosti tohoto povolení. Je nutné zmínit, že správní vyhoštění z důvodu ochrany veřejného zdraví nelze vydat v případě, kdy došlo k onemocnění cizince až po převzetí povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny nebo za účelem studia na území.

Vedle toho správní vyhoštění cizince, který na území pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu Evropské unie, lze vydat pouze v případě, že cizinec ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. V případě, že s takovým postupem souhlasí příslušný orgán členského státu Evropské unie, který rezidentovi jiného členského státu Evropské unie toto právní postavení přiznal, policie cizince vyhostí mimo území států Evropské unie, které jsou vázány zvláštním právním předpisem Evropských společenství.³⁹

V případě rozhodování o správním vyhoštění cizince, který na území pobývá na základě povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského

³⁸ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336- 517X.

³⁹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336- 517X.

státu Evropské unie, kterému jiný členský stát Evropské unie udělil mezinárodní ochranu, prověří u příslušného orgánu tohoto členského státu, zda je rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany nadále platné. Je-li rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany nadále platné, rozhodne policie o správním vyhoštění cizince z území. Mimo území členských států Evropské unie lze takového cizince vyhostit pouze v případě, že ohrožuje bezpečnost České republiky nebo byl pravomocně odsouzen za zvlášť závažný zločin a příslušný orgán jiného členského státu Evropské unie s takovým postupem souhlasí.

Rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice je vykonatelné až po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se

- a) mezinárodní ochrana neuděluje
- b) mezinárodní ochrana zamítá jako zjevně nedůvodná
- c) řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje, nebo
- d) azyl nebo doplňková ochrana odnímá.

„Jestliže marně uplynula lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nebo jestliže podle zvláštního právního předpisu podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nemá odkladný účinek. Rozhodnutí o správním vyhoštění není vykonatelné, přizná-li soud na žádost cizince jeho žalobě odkladný účinek.“

Ustanovení § 119a odstavec první stanovuje, že rozhodnutí o správním vyhoštění podle ustanovení § 119 odstavec 1 písm. b) bodů 6 a 7 se nevydává, jestliže cizinec žádající o mezinárodní ochranu na území přichází přímo ze státu, kde mu hrozí pronásledování nebo vážná újma, a na území vstoupí nebo pobývá bez povolení a sám se bez prodlení přihlásí policii nebo ministerstvu a prokáže závažný důvod pro svůj neoprávněný vstup nebo pobyt.⁴⁰

⁴⁰ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

5.2.2. Správní vyhoštění cizince s povolení k trvalému pobytu

Ustanovení § 120 zákona č. 326/1999 Sb. Opravňuje policii ČR k vydání rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území na základě povolení k trvalému pobytu. Cizinci může být podle prvního odstavce písmen a) až c) zakázán vstup na území členských států Evropské unie až na

a) na dobu deseti let, je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území ohrozit bezpečnost státu užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu nebo směřující k narušení celistvosti území anebo jiným obdobným způsobem,

b) dobu deseti let je-li důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem narušit veřejný pořádek, nebo

c) tři roky pokud cizinec nesplní povinnost podle ustanovení § 77 odst. 3 zák. č. 326/1999 Sb., kdy cizinec je povinen vycestovat z území ve stanovené lhůtě.

„(2) Rozhodnutí o správním vyhoštění občana Evropské unie nebo jeho rodinného příslušníka, kterému bylo uděleno povolení k trvalému pobytu, lze vydat pouze v případě, že závažným způsobem ohrožuje bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušuje veřejný pořádek a s ohledem na závažnost jeho jednání nepostačuje odnětí oprávnění k pobytu. Rozhodnutí o správním vyhoštění nelze vydat, jde-li o

a) nezletilého občana Evropské unie, ledaže by správní vyhoštění bylo v jeho nejlepším zájmu, nebo

b) občana Evropské unie, který na území pobývá po dobu delší než 10 let, ledaže ohrožuje bezpečnost státu zvláště závažným způsobem.“

Doba, po kterou se může zakázat vstup na území občanu členského státu Evropské unie nebo jeho rodinnému příslušníkovi se stanovuje až na dobu deseti let.⁴¹

⁴¹ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Důležitou součástí řízení o správním vyhoštění je také povinnost, která je zakotvena v ustanovení § 120a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. Podle tohoto je policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění povinna si vyžádat závazné stanovisko ministerstva, zda vycestování cizince je možné. Tato povinnost neplatí ve třech případech:

a) rozhoduje-li policie o správním vyhoštění při vycestování cizince na hraničním přechodu a cizinec výslovně uvede, že jeho vycestování je možné,

b) pochází-li cizinec z bezpečné země původu podle jiného právního předpisu a neuvedl-li skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven skutečnému nebezpečí podle § 179 tohoto zákona, nebo

c) jde-li o občana Evropské unie.

„(2) Vzniknou-li důvody znemožňující vycestování cizince po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyhoštění, policie vydá nové rozhodnutí pouze ve věci, zda vycestování cizince je možné, podle zvláštního právního předpisu po vyžádání a na základě nového závazného stanoviska ministerstva.“

Ministerstvo má povinnost vydat závazné stanovisko bezodkladně. Pokud vycestování cizince není možné, policie tuto skutečnost uvede v rozhodnutí o správním vyhoštění a ministerstvo cizinci vydá povolení k dlouhodobému pobytu nad devadesát dnů za účelem strpění pobytu na území.

V případě, že pomínou důvody znemožňující cizinci vycestování, policie vydá nové rozhodnutí pouze ve věci stanovení nové lhůty k vycestování po vyžádání a na základě nového závazného stanoviska ministerstva. Dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí zaniká platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění pobytu na území a policie následně cizinci udělí výjezdní příkaz.

Cizinec, jehož vycestování podle odstavce 1 nebo 2 není možné, je oprávněn neprodleně po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění požádat ministerstvo o udělení mezinárodní ochrany podle zvláštního. Pokud tak cizinec neučiní nejpozději do dvou měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o

správním vyhoštění, možnost o požádání udělení mezinárodní ochrany mu zaniká.⁴²

Platnost rozhodnutí o správním vyhoštění zaniká v případech, že:

- a) cizinci byl udělen azyl,
- b) cizinci byla udělena doplňková ochrana,
- c) cizinci byl povolen dlouhodobý pobyt za účelem strpění pobytu na území
- d) není-li vycestování cizince možné a ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění uplynula doba rovnající se pětinásobku doby pro omezení vstupu na území stanovené v tomto rozhodnutí.⁴³

Z výše uvedeného vyplývá, že v rámci omezení cizince na osobní svobodě je důležité rozpoznávat, jakého jednání se cizinec dopustil a podle toho užít správné ustanovení jak pro omezení cizince na osobní svobodě, tak pro jeho správní vyhoštění.

6. Žádost o udělení mezinárodní ochrany

Žádost o udělení mezinárodní ochrany je zakotvena v ustanovení § 3 zákona. č. 325/1999 Sb. o azylu. Žádostí se podle tohoto ustanovení odstavce 1 rozumí projev vůle cizince, z něhož je zřejmé, že hledá v České republice ochranu před pronásledováním nebo před hrozcí vážnou újmou.

Druhý odstavec tohoto ustanovení stanovuje, že žádostí o udělení mezinárodní ochrany podle prvního odstavce není projev vůle cizince, který je učiněný během jeho vycestování po pravomocném ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany, soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany, soudního řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nebo

⁴² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336- 517X.

⁴³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336- 517X.

řízení o správním vyhoštění nebo při výkonu trestu vyhoštění uloženého soudem. Tento odstavec však pamatuje i na možnou změnu okolností vztahujících se k možnému pronásledování či hrozící újmě cizince.⁴⁴

Toto ustanovení dále uvádí, že žádostí o udělení mezinárodní ochrany není projev vůle cizince podle odstavce 1 učiněný po pravomocném ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany a po rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání cizince nebo po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o předání cizince podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do cizího státu podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Žádostí o udělení mezinárodní ochrany dále není projev vůle cizince podle odstavce 1 učiněný poté, co Česká republika obdržela žádost o jeho předání mezinárodnímu trestnímu soudu, mezinárodnímu trestnímu tribunálu, popřípadě obdobnému mezinárodnímu soudnímu orgánu, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Žádost o udělení mezinárodní ochrany je cizinec oprávněn podat

a) policii

1. na hraničním přechodu
2. v přijímacím středisku
3. u odboru cizinecké policie krajského ředitelství policie, nebo
4. v zařízení pro zajištění cizinců, a to v případě, že je zde umístěn zajištěný cizinec

b) ministerstvu v případě, že je hospitalizován poskytovatele lůžkové péče, vykonává-li zabezpečovací detenci, ochranné léčení, vazbu nebo trest odnětí svobody nebo je-li umístěn ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy anebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

⁴⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].
Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

Lhůta oprávnění cizince podat žádost o udělení mezinárodní ochrany v zařízení pro zajištění cizinců zaniká uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty. Policie je povinna informovat cizince o možnosti požádat si o udělení mezinárodní ochrany v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět.⁴⁵

Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je povinen se ve lhůtě 24 hodin od podání žádosti dostavit do přijímacího střediska stanoveného ministerstvem. Jsou zde výjimky kdy se lhůta nepočítá od doby podání žádosti. Mezi tyto výjimky patří doba, kdy byl žadatel propuštěn z hospitalizace, uplynutím 7 dnů ode dne, kdy byl policií informován o možnosti požádat o udělení mezinárodní ochrany na území a důsledcích spojených s uplynutím této lhůty, propuštění ze zadržení a poté co opustil školské zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo školské zařízení pro preventivně výchovnou péči nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je dále v přijímacím středisku povinen strpět sejmutí daktyloskopických otisků prstů, pořízení obrazového záznamu, odevzdat svůj cestovní doklad a strpět osobní prohlídku a prohlídku svých věcí v případě důvodného podezření, že skrývá něco, co lze užít jako podklad pro vydání rozhodnutí, zejména cestovní či jiný doklad, nebo věc ohrožující život či zdraví osob nebo alkohol a jinou návykovou látku. Následně je cizinec podroben lékařskému vyšetření ke zjištění, zda netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob.⁴⁶

Podle druhého odstavce ustanovení § 10 je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany poskytnout údaje o:

⁴⁵ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

⁴⁶ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

- „a) svém jménu a příjmení, ostatních jménech, pohlaví, všech dřívějších příjmeních a jiných užívaných jménech a příjmeních,*
- b) dni, měsíci a roku narození,*
- c) místu a státu narození,*
- d) své národnosti, náboženském přesvědčení a politickém přesvědčení,*
- e) státním občanství,*
- f) rodinném stavu, manželovi nebo partnerovi a dětech,*
- g) posledním bydlišti mimo území,*
- h) pobytu ve státech, které jsou vázány přímo použitelným předpisem Evropské unie²⁰,*
- i) dni a způsobu vstupu na území,*
- j) číslu a platnosti cestovního dokladu,*
- k) zdravotním stavu, zdravotních omezeních a jiných zvláštních potřebách,*
- l) důvodu žádosti o udělení mezinárodní ochrany,*
- m) jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět,*
- n) způsobu jeho cesty na území a*
- o) vízech nebo povoleních k pobytu vydaných jinými státy, popřípadě údaje o předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany v jiných státech.“*

Žadatel o udělení mezinárodní ochrany je po provedení všech nezbytných úkonů přemístěn do pobytového střediska, kde setrvá do rozhodnutí ministerstva v prvním stupni, nebo je oprávněn zažádat o pobyt na soukromé adrese, který si sám hradí.

Ministerstvo je oprávněno rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany až na dobu 120 dní, a to i provedení všech zmíněných opatření. Jedná se zejména o situace, kdy žadatel představuje bezpečnostní

riziko pro stát či veřejný pořádek nebo se prokázal padělaným dokladem či cestovní doklad nemá a je nutné zjistit jeho totožnost.

S žadatelem je dále vedeno několik pohovorů, při kterých má možnost blíže specifikovat důvody, z jakých opustil svou zemi a následně podal žádost o udělení mezinárodní ochrany.⁴⁷

V řízení žádosti o udělení mezinárodní ochrany mají cizinci starší 18ti let právo vystupovat samostatně. Cizinci mladší 18ti let musí být zastoupeni zákonným zástupcem, pokud to není možné je jim ministerstvem ustanoven opatrovník. Opatrovník je rovněž ministerstvem ustanoven cizinci, který není schopen samostatně jednat z důvodu svého zdravotního stavu. Žadatel má dále právo na to nechat se zastupovat jinou osobou, a to na základě svěřeni písemné plné moci této osobě.

Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany je ministerstvo povinno vydat do 6ti měsíců ode dne poskytnutí podrobnějších údajů k žádosti rozhodnutí ve věci. Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v této lhůtě, může ji ministerstvo z důvodů, které zákon předvídá, prodloužit. Ministerstvo je povinno o prodloužení lhůty účastníka řízení bez zbytečného odkladu písemně vyrozumět.

Řízení o udělení mezinárodní ochrany může být ukončeno rozhodnutím o udělení azylu, humanitárního azylu, udělením doplňkové ochrany, zamítnutím žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, nebo zastavením řízení.⁴⁸

6.1. Azyl

Azyl se cizinci podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb. udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

„a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

⁴⁷ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

⁴⁸ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo prozastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“

Ministerstvo dále udělí azyl dle ust. § 13 zák. č. 325/1999 Sb. v případě hodném zvláštního zřetele, konkrétně azyl za účelem sloučení rodiny, a to i v případě, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12.

6.2. Humanitární azyl

Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle ustanovení § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

6.3. Doplnková ochrana

Doplnková ochrana dle § 14a zák. č. 325/1999 Sb. se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Vážnou újmu se podle tohoto zákona rozumí uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti civilisty z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Ministerstvo dále udělí doplňkovou ochranu podle ustanovení § 14 b zák. č. 325/1999 Sb. rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se

v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.⁴⁹

⁴⁹ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].
Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

6.4. Zamítnutí žádosti podle ust. § 16 zák. č. 325/1999 Sb.

Ministerstvo zamítne žádost cizince o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň

„a) uvádí pouze ekonomické důvody,

b) bez vážného důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést,

c) žádá o udělení mezinárodní ochrany pouze proto, aby unikl situaci všeobecné nouze,

d) má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl,

e) uvádí skutečnosti zjevně nevěrohodné,

f) s cílem ztížit zjištění skutečného stavu věci zničil, poškodil nebo zatajil svůj cestovní doklad či jinou důležitou listinu anebo s tímto cílem předložil padělaný nebo pozměněný cestovní doklad či jinou důležitou listinu,

g) odmítl splnit svou povinnost strpět sejmutí daktyloskopických otisků prstů podle § 45 odst. 6, nebo

h) podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.“

V případě zjevně nedůvodných žádostí ministerstvo provádí tzv. zrychlené řízení. V takovém případě musí být rozhodnuto nejpozději do 90 dnů ode dne poskytnutí podrobnějších údajů k žádosti.⁵⁰

⁵⁰ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

6.5. Zastavení řízení

Řízení o udělení mezinárodní ochrany může také být ukončeno zastavením řízení podle ustanovení § 25 zák. č. 325/1999 Sb.. Ministerstvo řízení zastaví, jestliže:

„a) žadatel o udělení mezinárodní ochrany vzal žádost o udělení mezinárodní ochrany zpět,

b) odpadl důvod řízení zahájeného z podnětu ministerstva,

c) účastník řízení v jeho průběhu zemřel,

d) žadatel o udělení mezinárodní ochrany se bez závažného důvodu nedostavil k poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany nebo k pohovoru nebo neposkytuje informace nezbytné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti,

e) žadatel o udělení mezinárodní ochrany neodstranil ve lhůtě stanovené ministerstvem vadu podání a v řízení nelze z tohoto důvodu pokračovat,

f) uplynula marně lhůta, po níž bylo řízení přerušeno podle § 26 odst. 1 písm. a), a nelze-li rozhodnout ve věci na základě spisového materiálu,

g) žadateli o udělení mezinárodní ochrany bylo v průběhu řízení uděleno státní občanství České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie,

h) žadatel o udělení mezinárodní ochrany v průběhu řízení bez závažného důvodu vstoupil na území jiného státu nebo se o vstup na území jiného státu pokusil,

i) je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná, nebo

j) nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.“⁵¹

Nepřípustnou žádostí o udělení mezinárodní ochrany se rozumí žádosti podané občanem Evropské unie, žádosti, k jejichž posouzení je příslušný jiný

⁵¹ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

členský stát Evropské unie nebo žádosti v případech, kdy byla cizinci udělena mezinárodní ochrana jiným státem EU nebo přichází-li cizinec ze státu, který Česká republika považuje za evropskou bezpečnou třetí zemi nebo zabezpečnou třetí zemi. Nepřípustnou je shledána také žádost, kterou podal opakovaně cizinec, aniž by uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany a nesvědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

V případě, že cizinec podá další opakované žádosti, může ministerstvo tyto žádosti do 10 dnů usnesením zastavit, a to v případech, kdy nelze s ohledem na předchozí řízení nebo podstatnou změnu okolností vztahující se k možnému pronásledování uvedenému v § 12 nebo k hrozbě vážné újmy dle § 14a důvodně domnívat, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování nebo že mu hrozí vážná újma.⁵²

6.6. Opravné prostředky

Cizinec může proti pravomocnému rozhodnutí ministerstva vnitřně podat žalobu ke krajskému soudu, který je místně příslušný podle místa hlášeného pobytu cizince v den podání žaloby. Žalobu lze podat ve lhůtě 15 dní ode dne doručení rozhodnutí a má odkladný účinek.

Odkladný účinek není přiznán pouze v případech žaloby proti rozhodnutí podle ustanovení § 16 odstavce 1 písm. b), d), f) a g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, tedy v případech, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a, a zároveň

a) Podle písmene b) bez vážného důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést, bez vážného

⁵² Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

důvodu uvádí nesprávné údaje o své totožnosti nebo státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést.

b) Podle písmene d) má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl.

c) podle písmene f) má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl.

d) Podle písmene g) odmítl splnit svou povinnost strpět sejmutí daktyloskopických otisků prstů podle § 45 odst. 6.

Má-li žaloba odkladný účinek, je cizinec po dobu řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva vnitra v postavení žadatele o mezinárodní ochranu nemůže být mimo jiné z území České republiky do ukončení soudního řízení vyhoštěn.

Druhý opravný prostředek, který může cizinec v řízení o udělení mezinárodní ochrany využít je kasační stížnost. Kasační stížnost se podává k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně a je jí ze zákona přiznán odkladný účinek pouze pokud měla žaloba podaná ke krajskému soudu také ze zákona přiznaný odkladný účinek. I v tomto případě platí, že pokud má kasační stížnost ze zákona přiznaný odkladný účinek, nemůže být cizinec po dobu soudního řízení o této kasační stížnosti z území České republiky vyhoštěn.⁵³

⁵³ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-10].

Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X

7. Mezinárodní ochrana v České republice – statistika 2021

Nyní se zaměříme na statistický přehled mezinárodní ochrany Ministerstva vnitra za rok 2021. Ve statistickém přehledu nalezneme výčet zemí, ze kterých pocházejí žadatelé o udělení mezinárodní ochrany za rok 2021. Dozvíme se dále, kolik žádostí bylo podáno cizinci z jednotlivých zemí.

Tabulka 1: Počet žádostí o mezinárodní ochranu v roce 2021

Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2021

Applications for international protection in 2021

státní příslušnost	ŽÁDOSTÍ CELKEM	z toho				
		opakované žádosti	žen	nezletilých	nezletilých bez doprovodu	
citizenship	APPLICATIONS TOTAL	repeated applications	females	minors	unaccompanied minors	
Ukrajina	Ukraine	377	113	103	42	1
Gruzie	Georgia	226	40	33	8	-
Afghánistán	Afghanistan	176	2	87	66	1
Vietnam	Viet Nam	70	19	9	4	-
Moldavsko	Moldova	69	16	10	3	-
Turecko	Turkey	50	13	3	4	-
Uzbekistán	Uzbekistan	50	24	3	1	-
Bělorusko	Belarus	46	11	12	3	1
Kazachstán	Kazakhstan	36	24	12	10	-
Sýrie	Syria	35	4	10	13	-
Alžírsko	Algeria	27	4	-	-	-
Arménie	Armenia	22	14	7	2	-
Mongolsko	Mongolia	20	4	9	3	-
Ruská federace	Russian Federation	19	6	7	1	-
Irák	Iraq	16	5	3	4	-
Tunisko	Tunisia	14	3	-	-	-
Somálsko	Somalia	13	-	8	11	-
Kyrgyzstán	Kyrgyzstan	10	3	3	1	-
Nigérie	Nigeria	10	6	2	1	-
Pákistán	Pakistan	10	2	2	2	-
Ázerbájdžán	Azerbaijan	9	7	3	1	-
Kuba	Cuba	9	6	4	1	-
Írán	Iran	9	3	2	1	-
bez státní příslušnosti	stateless	9	5	3	1	-
Egypt	Egypt	6	1	-	-	-
Čína	China	6	4	1	-	-
Maroko	Morocco	6	2	-	1	1
Myanmar	Myanmar	6	1	3	4	-
Indie	India	5	1	-	-	-
Šrí Lanka	Sri Lanka	4	1	2	1	-
Jemen	Yemen	4	-	3	1	-
Kamerun	Cameroon	3	3	1	-	-
Kolumbie	Colombia	3	-	1	2	-
Libye	Libya	3	-	-	-	-
Venezuela	Venezuela	3	-	1	-	-
Albánie	Albania	2	-	-	-	-
Bangladéš	Bangladesh	2	-	-	-	-
Etiopie	Ethiopia	2	-	1	1	-
Libanon	Lebanon	2	-	-	-	-
Filipíny	Philippines	2	-	1	1	-
Polsko	Poland	2	-	1	1	-
Slovensko	Slovakia	2	1	-	-	-
Kosovo	Kosovo	2	-	-	-	-
Pobřeží slonoviny	Côte d'Ivoire	1	-	-	-	-
Eritrea	Eritrea	1	-	-	-	-
Ghana	Ghana	1	1	-	-	-
Maďarsko	Hungary	1	1	-	-	-
Švýcarsko	Switzerland	1	-	1	1	-
Lotyšsko	Latvia	1	-	-	-	-
Makedonie	North Macedonia	1	-	-	-	-
Černá Hora	Montenegro	1	-	-	-	-
Nepál	Nepal	1	-	-	-	-
Senegal	Senegal	1	1	-	-	-
Srbsko	Serbia	1	-	-	-	-
Jižní Súdán	Republic of South Sudan	1	-	-	-	-
Tádžikistán	Tajikistan	1	-	1	-	-
Spojené státy	USA	1	-	-	-	-
CELKEM	TOTAL	1411	351	352	198	4

Jak jsem již zmínil, azyl slouží jako ochrana cizince před hrozícím pronásledováním a nebezpečím, které mu hrozí v zemi jeho původu. Pokud se tedy podíváme na země, kde aktuálně hrozí skutečné nebezpečí, například Afghánistán, Bělorusko, Myanmar a Somálsko, vidíme, že podíl podaných žádostí a udělených azylů popřípadě doplňkové ochrany, je téměř stoprocentní.

V první řadě se podívejme na počet samotných žádostí, a to konkrétně na prvních pět zemí, ze kterých je největší podíl podaných žádostí z celkového součtu 1411 žádostí v roce 2021. Najdeme zde na prvním místě Ukrajinu s celkovým počtem 377 žádostí, na druhém místě Gruzii s celkovým počtem 226 žádostí, na třetím místě Afghánistán s celkovým počtem 176 žádostí, na čtvrtém místě Vietnam s celkovým počtem 70 žádostí a na pátém místě Moldavsko s celkovým počtem 69 žádostí. To znamená, že mezi prvních 5 zemí patří s výjimkou Afghánistánu země, kde v roce 2021 nehrozilo vážnější nebezpečí.

Dalšími pro nás důležitými údaji je počet vydaných rozhodnutí v podaných žádostech, počet udělených azylů, počet negativních rozhodnutí a počet zastavených řízení.

Tabulka 2: Rozhodnutí Ministerstva vnitra o mezinárodní ochraně za rok 2021

Rozhodnutí MV o mezinárodní ochraně v roce 2021

Decisions of the MIV on international protection in 2021

státní příslušnost	ROZHODNUTÍ CELKEM	z toho				
		zbyl udělen	doplňková ochrana udělena	negativní rozhodnutí*	řízení zastaveno	
<i>citizenship</i>	<i>DECISIONS TOTAL</i>	<i>asylum granted</i>	<i>subsidiary protection granted</i>	<i>negative decision*</i>	<i>proceeding discontinued</i>	
Afghánistán	Afghanistan	145	117	1	1	26
Albánie	Albania	3	-	-	2	1
Alžírsko	Algeria	22	-	1	17	4
Arménie	Armenia	43	-	-	18	25
Ázerbájdžán	Azerbaijan	37	7	-	20	10
Bangladéš	Bangladesh	4	-	-	1	3
Bělorusko	Belarus	75	41	6	8	20
bez státní příslušnosti	stateless	13	-	3	7	3
Bolívie	Bolivia	1	1	-	-	-
Bosna a Hercegovina	Bosnia and Herzegovina	1	-	-	1	-
Botsvana	Botswana	1	-	-	1	-
Burkina Faso	Burkina Faso	1	-	-	1	-
Čad	Chad	1	-	1	-	-
Černá Hora	Montenegro	1	-	-	1	-
Čína	China	74	1	41	1	31
Demokratická republika Kongo	Dem. Rep. of the Congo	1	-	-	-	1
Egypt	Egypt	3	-	-	2	1
Eritrea	Eritrea	1	-	-	-	1
Etiopie	Ethiopia	4	-	-	2	2
Filipíny	Philippines	2	-	-	-	2
Ghana	Ghana	3	-	1	1	1
Gruzie	Georgia	200	-	-	140	60
Indie	India	3	-	-	1	2
Irák	Iraq	17	-	2	2	13
Írán	Iran	12	-	2	3	7
Israel	Israel	1	-	-	1	-
Jemen	Yemen	4	-	4	-	-
Jižní Súdán	Republic of South Sudan	1	-	-	1	-
Jordánsko	Jordan	2	-	-	-	2
Kamerun	Cameroon	2	-	-	1	1
Kazachstán	Kazakhstan	44	1	-	17	26
Kolumbie	Colombia	1	1	-	-	-
Kosovo	Kosovo	5	-	-	5	-
Kuba	Cuba	16	2	1	5	8
Kyrgyzstán	Kyrgyzstan	17	-	-	11	6
Libanon	Lebanon	2	-	1	-	1
Libye	Libya	7	-	4	-	3
Lotyšsko	Latvia	1	-	-	-	1
Maďarsko	Hungary	1	-	-	-	1
Makedonie	North Macedonia	1	-	-	-	1
Maroko	Morocco	7	-	-	3	4
Moldavsko	Moldova	66	-	-	53	13
Mongolsko	Mongolia	23	-	4	10	9
Myanmar	Myanmar	6	5	1	-	-
Nepál	Nepal	1	-	-	-	1
Nigérie	Nigeria	16	-	-	12	4
Pákistán	Pakistan	10	-	-	7	3
Ruská federace	Russian Federation	35	4	1	19	11
Slovensko	Slovakia	2	-	-	-	2
Somálsko	Somalia	3	3	-	-	-
Spojené státy	USA	1	-	-	1	-
Sýrie	Syria	46	1	34	-	11
Šrí Lanka	Sri Lanka	4	1	-	1	2
Švýcarsko	Switzerland	1	-	-	1	-
Tádžikistán	Tajikistan	2	1	1	-	-
Tunisko	Tunisia	14	-	-	7	7
Turecko	Turkey	51	1	1	28	21
Turkmenistán	Turkmenistan	1	-	-	1	-
Uganda	Uganda	1	-	-	1	-
Ukrajina	Ukraine	425	-	7	277	141
Uzbekistán	Uzbekistan	74	-	1	37	36
Venezuela	Venezuela	11	3	1	7	-
Vietnam	Viet Nam	68	1	1	46	20
Zimbabwe	Zimbabwe	1	-	-	1	-
CELKEM	TOTAL	1642	191	120	783	548

Je zajímavé se zaměřit na země Ukrajina, Gruzie, Afgánistán, Vietnam a Moldavsko ve statistice rozhodnutí. V případě Ukrajiny byl v roce 2021 z celkového počtu 425 vydaných rozhodnutí azyl udělen v 0 případech a v 7 případech udělena doplňková ochrana. V případě Gruzie byl z celkového počtu 200 vydaných rozhodnutí azyl udělen v 0 případech a v 0 případech udělena doplňková ochrana. V případě Afgánistánu byl z celkového počtu 145 vydaných rozhodnutí azyl udělen ve 117 případech a v 1 případě udělena doplňková ochrana. V případě Vietnamu byl z celkového počtu 68 vydaných rozhodnutí azyl udělen v 1 případě a v 1 případě udělena doplňková ochrana. A v případě Moldavska byl z celkového počtu 66 vydaných rozhodnutí azyl udělen v 0 případech a v 0 případech udělena doplňková ochrana.

V této statistice vidíme, že na rozdíl od zemí jako Afgánistán, Myanmar nebo Bělorusko, kde hrozilo občanům reálné nebezpečí, byla v případě Ukrajiny, Moldavska, Gruzie a Vietnamu v drtivé většině případů žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta. To znamená, že v těchto zemích nebylo shledáno hrozící nebezpečí.

Přesto byli tito žadatelé na základě žádosti o udělení mezinárodní ochrany oprávněni pobývat na území České republiky, a to až do doby rozhodnutí, popřípadě využití všech opravných prostředků.

Na problém by se dalo nahlížet jako na jistou formu „obcházení“ zákona, protože cizince na území České republiky opravňuje k pobytu samotné řízení v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, která je mu nakonec stejně zamítnuta. Cizinci dále využívají opravné prostředky, aby si i po zamítnutí žádosti dále prodlužovali pobyt na území. Přesto by pro nás toto nemuselo v zásadě mít negativní důsledky, pokud by ale často cizinci po dobu čekání na rozhodnutí nepáchali na území ČR trestnou činnost, což je jev, se kterým se často setkávám v rámci výkonu služby. Abych však nezakládal tvrzení pouze na svých zkušenostech, připravil jsem online dotazník pro kolegy policisty z různých oddělení, kteří při výkonu služby kontrolují cizince, a na danou problematiku se v jeho rámci doptal. Podrobnosti a výsledky výzkumu shrnuji v další kapitole.

8. Vyhodnocení dotazníku

Pro účely ověření hypotézy, že cizinci zneužívají žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro prodloužení pobytu a získání více informací k případnému páčání trestné činnosti v rámci doby rozhodování ministerstva vnitra o udělení či neudělení mezinárodní ochrany, jsem vytvořil krátký online dotazník.

Sběr dat probíhal od 30.01.2022 do 18.02.2022 a dotazník byl rozeslán mezi policisty Odboru cizinecké policie, krajského ředitelství policie hlavního města Prahy, Odboru cizinecké policie, krajského ředitelství policie Plzeň a do facebookové skupiny Policie, kde jsou policisté z různých policejních útvarů po celé České republice.

V rámci dotazníku jsem nejprve pomocí úvodních screenovacích otázek našel vhodnou cílovou skupinu. Do dotazníku postupovali pouze policisté (100 % z celkového vzorku), dále ti, kteří ve výkonu svého povolání vykonávají kontroly osob (99 % z celkového vzorku). 3 % z těchto policistů kontroluje jen občany České republiky a občany Evropské unie. 97 % kontroluje občany České republiky, občany Evropské unie a cizince ze třetích zemí mimo EU. Tito policisté pokračovali v dotazníku k dalším otázkám.

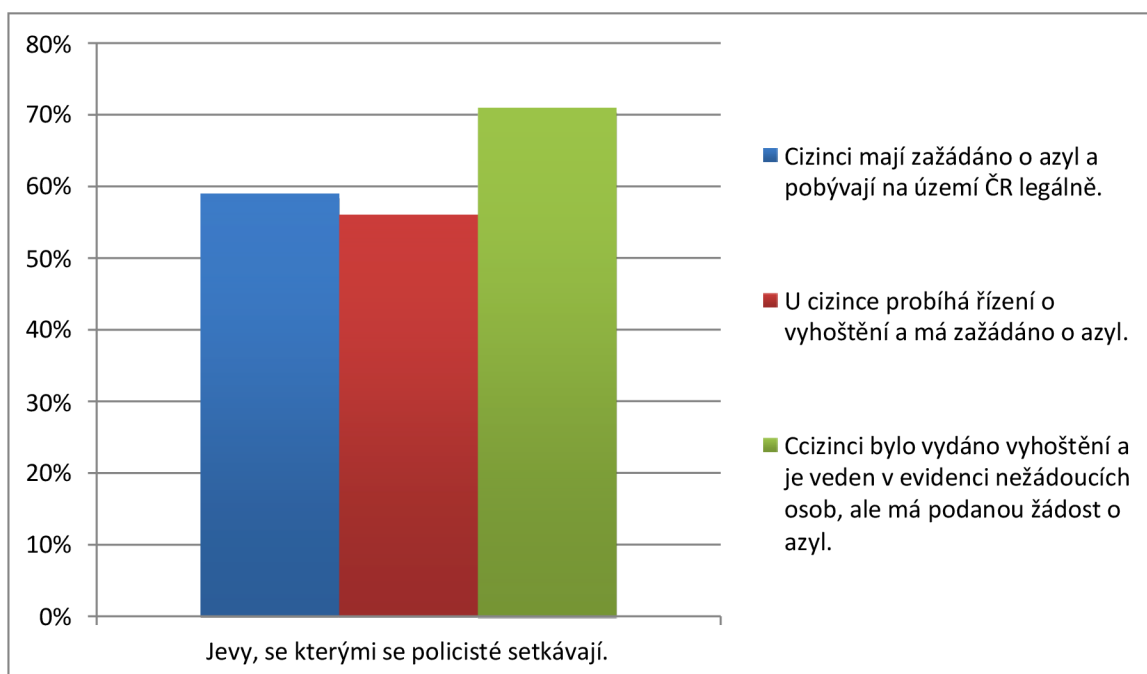


Hlavní část dotazníku následně zjišťovala, kolik cizinců policisté zkontrolují za týden a z jakých zemí jsou nejčastěji kontrolování cizinci. Dále mapovala jevy týkající se žádostí o mezinárodní ochranu, se kterými se policisté při kontrole cizinců setkávají, a zároveň obsahovala otázku na to, o jak dlouhou dobu se v průměru díky žádosti o mezinárodní ochranu cizincům prodlužuje pobyt na našem území.

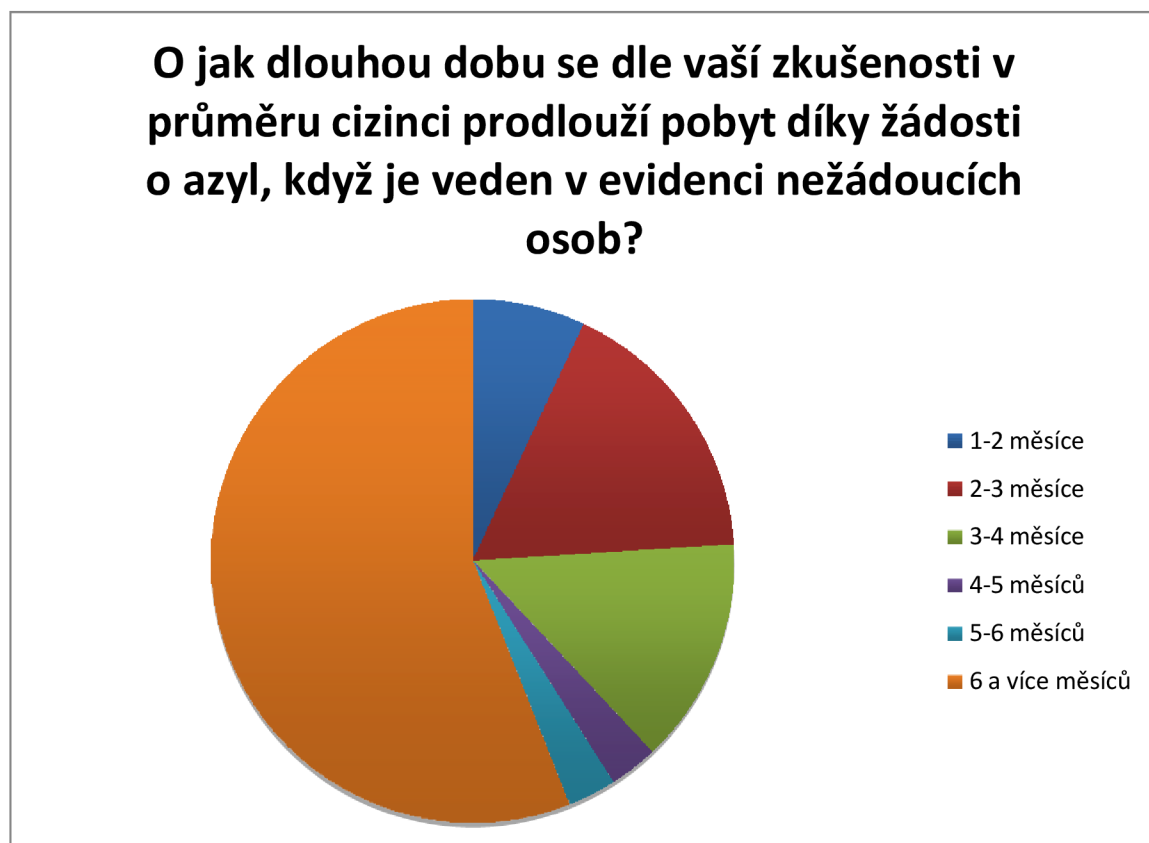
V poslední části jsem zjišťoval, jak často se policisté setkávají s tím, že cizinci, kteří mají požádáno o mezinárodní ochranu, páchají trestnou činnost a zároveň, o jaký typ trestné činnosti se jedná. Na konec mě zajímalo, jak velká část respondentů bude souhlasit s tvrzením, že cizinci zneužívají právo na azyl. K této otázce jsem nechal prostor pro volné vyjádření.

Oslovení kolegové uvedli, že nejčastěji kontrolují cizince, kteří mají požádáno o azyl, z Ukrajiny, Gruzie, Moldavska, Uzbekistánu, Afghánistánu, Běloruska a Sýrie.

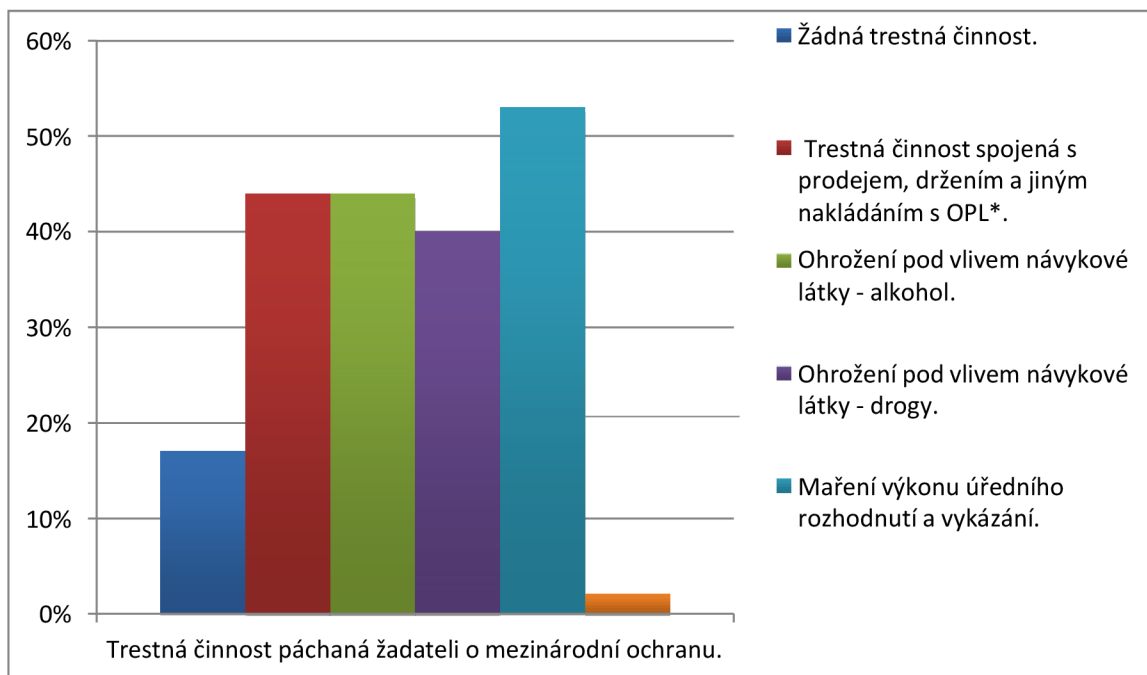
59 % policistů se setkává s tím, že cizinci mají zažádáno o azyl a pobývají na území ČR legálně a neprobíhá u nich žádné trestní řízení nebo řízení o vyhoštění. 56 % policistů se setkává s tím, že u cizince probíhá řízení o vyhoštění a má zažádáno o azyl. 71 % policistů se setkává s tím, že cizinci bylo vydáno vyhoštění a je veden v evidenci nežádoucích osob, ale má podanou žádost o azyl.



Další otázkou v dotazníku jsem zjišťoval, o jak dlouhou dobu se podle zkušenosti dotazovaných policistů, cizinci, který je veden v evidenci nežádoucích osob, žádostí o udělení mezinárodní ochrany prodlouží pobyt na území České republiky. Nadpoloviční většina policistů uvedla dobu 6 měsíců a více.



Následná otázka se týkala páčání trestné činnosti žadateli o mezinárodní ochranu. Pouze 17 % policistů uvedlo, že se neseťkává s žadateli o mezinárodní ochranu, kteří by páčali trestnou činnost. S každým z navržených trestných činů (prodej, držení a jiné nakládáním s OPL*, ohrožení pod vlivem návykové látky – alkohol, ohrožení pod vlivem návykové látky – OPL a maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání) se v souvislosti žadatelem o mezinárodní ochranu setkalo minimálně 40 % policistů.



54

Na závěr dotazníku jsem se policistů dotázal, zda souhlasí s tvrzením, že právo na azyl je cizinci zneužíváno, k čemuž jsem dále nechal policistům prostor pro volné vyjádření. Drtivá většina (86 %) policistů s tímto tvrzením souhlasila.



⁵⁴ * OPL – omamné a psychotropní látky

Většina policistů se také nějakým způsobem vyjádřila, že je podle nich žádost o azyl určitou formou legalizace pobytu.

„Je to nejsnáze zneužitelná klíčka v zákoně. Využívají jejich postavení coby žadatele o mezinárodní ochranu, a to především k prodloužení pobytu, případně vyhnutí se vyhoštění a následnému útěku na západ/sever.“

„Vzhledem k tomu, že spousta cizinců není hloupá a vědí, že možnost azylu u nás v ČR mají, upřednostňují ho před legalizací svého pobytu formou víza, nebo dlouhodobých pobytů. Ve většině téhle příjdu jim je žádost o azyl zamítnuta.“

„Bohužel je to zde forma boje proti rozhodnutí o vyhoštění. Zákon toto umožňuje a tím pádem toho využívají.“

Často zmiňovali, že cizinci si žádají o azyl až ve chvíli, kdy jim bylo vydáno správní vyhoštění.

„Jdou pro azyl, až když mají SV aby nebylo vyhoštění realizováno.“

„Proti cizinci vedeno správní řízení a ihned využije žádosti o udělení azylu.“

Objevily se také komentáře ohledně dalších možností prodloužení pobytu v podobě opravných prostředků ve správním řízení.

„Vzhledem k délce průběhu řízení, je to způsob, jakým se osobě protáhne pobyt na území. Klidně i o několik let při využití všech opravných prostředků...“

„Ti, kteří azyl potřebují, ho nedostanou a většina ho zneužívá k tomu, aby zde mohla pobývat déle a i přes zamítnutí a další odvolání, kasační stížnosti, zde pobývá v rámci možností "legálně". Dokud se vše neuzavře.“

Padla i zmínka o zneužití azylu za účelem možnosti zaměstnání.

„Cizinci zneužívají azyl k výkonu pracovní činnosti, nebo jiné výdělečné činnosti, ke které nemají normálně žádné řádné oprávnění.“

Část policistů se vyjádřila, že žadatelé o azyl páchají na našem území trestnou činnost. V této souvislosti někteří popsali, že žádost o azyl je prostředkem k vyhnutí se vyhoštění.

„Cizinci žádostí o azyl využívají prodloužení pobytu v ČR, které se pohybuje v rámci i několika let, i přesto, že už z počátku nesplňují podmínky k udělení mezinárodní ochrany. Zpravidla se jedná o cizince s trestní minulostí, kteří se vyhýbají svým povinnostem ve své zemi.“

„Když už by člověk potřeboval vyhovět azylu, přizpůsobí se zvykům a kultuře země, ve které žádá. Zde ovšem takoví cizinci často páchají i majetkovou a jinou trestnou činnost a pouze se azylem snaží chránit a prodloužit si tak svůj do té doby nelegální pobyt.“

„O azyl žádají až ve chvíli, kdy spáchají nějakou trestní činnost. Tudíž následně není možné provést vyhoštění.“

Někteří uvedli, že cizinci páchají trestnou činnost v době, kdy mají o azyl zažádáno.

„Ze zkušenosti většina cizinců s žádostí o azyl páchá další trestnou činnost či přestupky a ani zamítnutí azylu pro ně není důvodem opustit ČR. Tudíž žádost o azyl je u většiny cizinců spíše pokusem o zlegalizování pobytu či obcházení správního řízení o vyhoštění.“

„Páchají trestnou činnost a kvůli žádosti o azyl si myslí, že na ně nikdo nemůže.“

Policisté také několikrát vyjádřili názor, že tito cizinci nežádají o azyl z důvodů hrozícího nebezpečí v jejich zemi, spíše se jedná o ekonomické důvody.

„Pokud je politicky, nábožensky pronásledován, hrozí mu nebezpečí, je to v pořádku. Většinou zde chtějí zůstat z ekonomických a životních důvodů. Následně jsou pod stresem a ten řeší alkoholem či drogami s následnou trestní činností.“

„Žádají o azyl, aniž by byli skutečně v ohrožení, jen aby nemuseli vycestovat z ČR.“

Z výše uvedeného lze usuzovat, že nejen já, ale i další kolegové jsme se při výkonu své služby setkávali s případy, kdy cizinci (zejména z Ukrajiny, Gruzie, Moldavska a Uzbekistánu) využívali možnost žádosti o azyl pro legalizaci svého pobytu na našem území. Přestože azyl má sloužit pro ochranu uprchlíků před nebezpečím v jejich zemi a pronásledováním, cizincům z výše jmenovaných zemí (které policisté kontrolují nejčastěji a zároveň mají nejčastěji podanou žádost o azyl) doma žádné nebezpečí (v roce 2021) nehrozilo. Tito se navíc často pomocí azylu vyhýbají postihu vyhoštění za páchaní trestné činnosti nebo po dobu řízení dokonce trestnou činnost dál páchají.

9. Možná řešení

Na základě výše zkoumaných skutečností považuji problematiku azylu jako legalizaci pobytu za vážné téma. Rád bych k němu přispěl několika návrhy, které by mohly pomoci problém řešit.

První se týká načasování žádosti. Princip azylu spočívá v ochraně cizince před nebezpečím či pronásledováním v jeho zemi. Pokud se tedy cizinec dostane do České republiky, obvykle už ví, zda je v jeho zemi bezpečno nebo zda mu v ní hrozí pronásledování.

V prvním kroku bych tedy navrhl upravit načasování informování o možnosti podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V tuto chvíli nejsou cizinci informováni o možnosti podat jmenovanou žádost dříve než v zařízení pro zajištění cizinců (kam se často dostanou až při zajištění). Navrhuji tedy, aby byli cizinci informováni již při registraci na území ČR.

Dále by v případě neregistrovaných cizinců mohli tito cizinci být informováni hlídkou PČR při první kontrole na území ČR. Informování cizince by mohlo být vyznačeno otisknutím razítka do cestovního dokladu nebo podepsáním formuláře. Informování by bylo následně zaneseno do evidencí policie České republiky.

Problému by se také dalo předejít informováním cizinců již při vstupu na území schengenského prostoru. Výjimkou by byly žádosti cizinců ze zemí, kde vznikl například válečný konflikt až při pobytu cizince na území České republiky. Příkladem může být aktuálně probíhající ozbrojený konflikt na území Ukrajiny.

Možností, jak odlehčit úřadům od velkého počtu žádostí ze zemí jako Moldavsko, Uzbekistán, Gruzie a Ukrajina, by bylo zavedení seznamu bezpečných zemí, který by se aktualizoval podle aktuální situace. Pro tyto případy bych dále zavedl zrychlené řízení o posouzení žádosti, kde by se pouze posoudilo, zda nastala změna okolností od vstupu na území nebo od doby informování cizince o možnosti podat žádost. Pokud by tedy žádost o udělení mezinárodní ochrany podal cizinec ze země na seznamu nebo cizinec, který byl prokazatelně informován, žádost by byla posouzena ve zrychleném řízení. Tímto

by se docílilo také toho, že by se úřady mohly více soustředit na žádosti cizinců, kterým opravdu nějaké nebezpečí hrozí.

Ve druhém kroku bych se zaměřil na eliminaci nejzávažnějšího problému, kterým je páchaní trestné činnosti žadateli o udělení mezinárodní ochrany či cizinci, kteří si po spáchání trestné činnosti žádost o udělení mezinárodní ochrany podají. Tomuto jevu by se dalo předejít tím, že by bylo nařízeno umístění v zařízení pro zajištění cizinců těm, kteří spáchali trestnou činnost v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nebo spáchali trestnou činnost už před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tímto by se zabránilo dalšímu páchaní trestné činnosti, kterou cizinci s podanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany páchají.

10. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo v první řadě uvést a charakterizovat mezinárodní ochranu, princip a průběh jejího udělování a poukázat na problém zneužívání mezinárodní ochrany jako prostředku k legalizaci pobytu, a to ve spojení s vydaným správním vyhoštěním.

Pomocí analýzy podaných žádostí o mezinárodní ochranu a udělených azylů v roce 2021 se podařilo podpořit domněnku, že drtivá většina žádostí je podána s úmyslem prodloužení pobytu na území ČR, jelikož jim nakonec není vyhověno.

Prostor dostaly formou dotazníku i zkušenosti a subjektivní pohledy a názory policistů, kteří se při výkonu služby setkávají s cizinci, kteří mají podanou žádost o azyl. Z nich vyplynulo, že většině případů je žádost vnímána pouze jako prostředek k prodloužení pobytu na území České republiky a cizinci ji podávají až v moment, kdy jim hrozí vyhoštění.

Navíc zde vyvstává závažnější problém, a to fakt, že tito cizinci po dobu pobytu prodlouženého žádostí o mezinárodní ochranu zde páchají trestnou činnost. Pouze 17 % policistů uvedlo, že se neseťká s žadatelem o mezinárodní ochranu, kteří by páchali trestnou činnost. Tento závažný problém bych řešil umístěním těchto cizinců do zařízení pro zajištění cizinců, a to až do doby rozhodnutí. Výsledkem by bylo zabránění v dalším páchání trestné činnosti, ochrana společnosti a veřejného pořádku.

Výsledkem dotazníku také byla podpora mé hypotézy, že azyl je cizinci často jen zneužíván. S tímto souhlasilo 86 % dotazovaných policistů. Výsledkem dotazníku a analýzou statistik byla zároveň podpořena domněnka, že velká část z celkového počtu žadatelů pochází z Ukrajiny, Moldavska, Gruzie a Uzbekistánu.

Vypracováním bakalářské práce jsem došel k závěru, že to není problém, se kterým se setkávám pouze já, ale i ostatní kolegové napříč širokým spektrem různých útvarů policie České republiky. To mne přivedlo k navržení několika opatření, která se týkají například úpravy informování cizinců o možnosti žádosti

o azyl, zavedením seznamu bezpečných zemí. Na základě těchto opatření by se mohly žádosti projednávat ve zrychleném řízení.

Získané informace k této bakalářské práci mi zároveň pomohly pochopit a lépe se zorientovat v azylové politice, a to zejména studiem legislativy a konzultacemi s kolegy, kteří se zabývají problematikou na úseku azylu.

Seznam použité literatury

- ČEPELKA, Čestmír, JÍLEK, Dalibor, ŠTURMA, Pavel. *Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1493-8.
- HATTON, Timothy J. *Asylum Migration to the Developed World: Persecution, Incentives, and Policy*. *Journal of Economic Perspectives*. 2020, 2020(34(1), 75-93. Dostupné z: doi:10.1257/jep.34.1.75
- *UNHCR.org: History of UNHCR* [online]. [cit. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/history-of-unhcr.html>
- *Čl. 14 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv*. In: . 1948. Dostupné také z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>
- *Evropský Parlament: Azylová politika* [online]. 2021 [cit. 2021-12-07]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/151/azylova-politika>
- *Úmluva o právním postavení uprchlíků*. [online]. 2021 [cit. 2021-12-07]. Ženeva: OSN, 1954, 1951. Dostupné také z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/uprchlici.pdf>
- *Evropský Parlament: Amsterodamská smlouva* [online]. 2021 [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-amsterdam>
- *Haagský program: deset priorit pro nadcházejících pět let: Partnerství pro evropskou obnovu týkající se svobody, bezpečnosti a práva*. V Bruselu: KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ, ročník 2005. [cit. 2021-12-10]. Dostupné také z: <https://eurex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2005:0184:FIN:CS:PDF>

- *Lisabonská smlouva: Konsolidovaný text smlouvy o Evropské unii a smlouvy o fungování Evropské unie ve znění Lisabonské smlouvy.* Úřad vlády České republiky, ročník 2008. [cit. 2021-12-10]. Dostupné také z: <https://www.mkcr.cz/lisabonska-smlouva-826.html>
- *Stockholmský program: otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je.* V: *Stockholm: Úřední věstník Evropské unie, 2010.* Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010XG0504\(01\)&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010XG0504(01)&from=CS)
- *Ministerstvo vnitra České republiky: MEZINÁRODNÍ OCHRANA, Dublinský systém* [online]. 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>
- *Úřední věstník Evropské unie: NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 603/2013..* ročník 2013. [online]. 2021 [cit. 2021-12-22]. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0603&from=cs>
- Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-1-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- *Ministerstvo Vnitra České republiky: Obecný přehled předmětu úpravy zákona o azylu* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azylu.aspx>
- *Úřední věstník Evropské unie: SMĚRNICE RADY 2001/55/ES* [online]. 20. července 2001 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=CS>

lex.europa.eu/legal-
content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055&from=CS

- *Ministerstvo vnitra: Ústřední orgány státní správy* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>
- *Policie České republiky: Útvary s územně vymezenou působností* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utvary-s-uzemne-vymezenou-pusobnosti-794179.aspx>
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In [System ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-2-7]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Seznam příloh

- Dotazník

Kontrola cizinců při výkonu služby

Popis formuláře

Jste policista/policistka? *

Ano

Ne

Provádíte v rámci své policejní činnosti kontroly osob? *

Ano

Ne

Koho kontrolujete v rámci kontroly osob? *

Pouze občany ČR

Občany ČR a EU

Občany ČR, EU a třetích zemí

Jiná...

Kolik cizinců odhadem při výkonu služby zkontrolujete za týden? *

1-10

10-20

20-30

30 a více

...

Kontrolujete při výkonu služby i cizince, kteří mají požádáno o azyl? *

Ano

Ne

Uveďte, prosím, 1 - 3 země odkud nejčastěji pocházejí kontrolované osoby, které mají požádáno o azyl:

Text stručné odpovědi

S jakými jevy se setkáváte v rámci kontrol cizinců? *

Cizinec pobývá na území legálně, neprobíhá u něj žádné trestní řízení nebo řízení o vyhoštění a má zažádá...

U cizince probíhá řízení o vyhoštění a má žádost o azyl

Cizinci bylo vydáno vyhoštění a je veden v evidenci nežádoucích osob, ale má podanou žádost o azyl

O jak dlouhou dobu se dle vaší zkušenosti v průměru cizinci prodlouží pobyt díky žádosti o azyl, * když je veden v evidenci nežádoucích osob?

1-2 měsíce

2-3 měsíce

3-4 měsíce

4-5 měsíců

5-6 měsíců

6 a více měsíců

Máte zkušenost s tím, že kontrolování cizinci, kteří mají požádáno o azyl a zároveň jsou vedeni v evidenci nežádoucích osob, páchají trestnou činnost? *

- Ne
- Ano, trestnou činnost spojenou s prodejem, držením a jiným nakládáním s OPL
- Ano, ohrožení pod vlivem návykové látky - alkohol
- Ano, ohrožení pod vlivem návykové látky - drogy
- Ano, maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání
- Jiná...

Souhlasíte s následujícím tvrzením? "Právo na azyl je cizinci zneužíváno." *

- Rozhodně ANO
- Spíše ANO
- Nevím
- Spíše NE
- Rozhodně NE

Ve stručnosti se prosím vyjádřete k předchozí odpovědi *

Text dlouhé odpovědi

.....